

1 אודות שלושת המלאכים שבאו לאברהם אבינו והוא הכין להם סעודה נאמר
 2 בתורה:
 3 והוא אברהם אבינו עומד עליהם תחת העץ ויאכלו¹, ומבאר
 4 כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב רבי שלום דובער, החמישי בשושלת
 5 אדמו"רי חב"ד) נשמתו-עדן
 6 במאמרו 'דבור המתחיל'
 7 זה הפותח בפסוק זה 'והוא
 8 עומד עליהם תחת העץ ויאכלו'²
 9 שאמרו לפני חמשים
 10 שנה², בשנת תרס"ג, חמישים
 11 שנה לפני אמירת המאמר הנוכחי
 12 בשנת תשי"ג, דצריף להבין
 13 שיכות וקשר הענינים
 14 בפנימיות הדברים דעמידת
 15 אברהם לאכילת
 16 המלאכים, שפאשר הוא
 17 היה עומד עליהם, אז
 18 דוקא ויאכלו.
 19 והנה, במה שכתוב כאן
 20 בפסוק ויאכלו יש ב'
 21 פרושים, פרוש הא',
 22 שגראו המלאכים כמו
 23 שאכלו³, אבל למעשה לא
 24 אכלו וכן הוא במדרש⁴
 25 עלת לקרתא הלך
 26 בגימטריה כו' נכנסת לעיר,
 27 נהג לפי נימוסי ומנהגי העיר
 28 והוא עומד עליהם תחת
 29 העץ ויאכלו, וכי אוכלין
 30 היו והרי מלאכים אינם אוכלים
 31 אלא נראין פאוכלין.

בס"ד. שבת פרשת וירא, כ"ה מרחשון,
ה'תשי"ג

(הנחה בלתי מוגה)

והוא עומד עליהם תחת העץ ויאכלו¹, ומבאר כ"ק
 אדמו"ר (מהורש"ב) נשמתו-עדן במאמרו 'דבור
 המתחיל' זה שאמרו לפני חמשים שנה², דצריף להבין
 שיכות הענינים דעמידת אברהם לאכילת המלאכים,
 שפאשר הוא היה עומד עליהם, אז דוקא ויאכלו. והנה,
 במה שכתוב ויאכלו יש ב' פרושים, פרוש הא', שגראו
 כמו שאכלו³, וכן הוא במדרש⁴ עלת לקרתא הלך
 בגימטריה כו' והוא עומד עליהם תחת העץ ויאכלו, וכי
 אוכלין היו אלא נראין פאוכלין. ופרוש הב', שאכלו
 ממש, כפי שמוכח מזוהר פרשת תולדות⁵ שמביא שם
 ענין הנ"ל דעלת לקרתא כו' ואינו מסים שהיו נראין
 פאוכלין, והמשמעות שם שהיו אוכלים ממש, דמדמה
 ענין זה למלאך שהיה מתאבק עם יעקב⁶ שהיה בגוף
 גשמי מד' יסודות גשמיים, ועל-זה מביא מה שאכלו
 המלאכים אצל אברהם, דמזה משמע שהיתה אכילה
 ממש. וצריף להבין שיכות הענינים דעמידת אברהם
 לאכילת המלאכים בב' הפרושים שבוזה. וגם צריף
 להבין פללות הענין דאכילת המלאכים, דמשמע שזוהי

32 ופרוש הב', שאכלו ממש, כפי שמוכח מזוהר פרשת
 33 תולדות⁵ שמביא שם ענין הנ"ל דעלת לקרתא כו' שהנכנס
 34 לעיר צריך לנהוג כמנהגי המקום ואינו מסים שהיו נראין פאוכלין,
 35 והמשמעות שם שהיו אוכלים ממש, בשונה מפרוש המדרש שרק
 36 היו נראים כאוכלים אבל למעשה
 37 לא אכלו דמדמה ענין זה
 38 למלאך שהיה מתאבק
 39 עם יעקב⁶ ולמרות היותו
 40 מלאך רוחני, ההאבקות הייתה
 41 בגשמיות שהיה המלאך
 42 (באותה שעה) בגוף גשמי
 43 המורכב מד' יסודות
 44 גשמיים, כמו כל הבריאה
 45 הגשמית שמורכבת מארבעת
 46 היסודות אש, רוח, מים ועפר
 47 ועל-זה מביא הזוהר מה
 48 שאכלו המלאכים אצל
 49 אברהם, דמזה משמע
 50 שהיתה אכילה ממש.
 51 וצריף להבין שיכות
 52 והקשר הפנימי של שני
 53 הענינים דעמידת אברהם
 54 לאכילת המלאכים בב'
 55 הפרושים שבוזה הן לפי
 56 פירוש המדרש שלא אכלו אלא
 57 היו נראים כאוכלים, והן לפי
 58 פירוש הזוהר שהייתה זו אכילה
 59 ממש.
 60 וגם צריף להבין פללות
 61 הענין דאכילת
 62 המלאכים, כשלעצמה, גם

(1 פרשתנו יח, ח. 2) בשנת תרס"ג (י"ל בקונטרס בפ"ע בשנה זו (תשי"ג)*, בתוספת מראי מקומות והערות מכ"ק אדמו"ר שליט"א (חלקם נעתקו להלן), ונדפס לאח"ז בסה"מ תרס"ג ע' נ ואילך). (3 פרש"י עה"פ. ב"מ פו, ב. 4) ב"ר פמ"ח, יד. 5) קמד, א. 6) וישלח לב, כה.

(* ונשלח לכו"כ — ראה אג"ק ח"ז ע' נו; נו; עד ("מוסג"פ הקונטרס שהו"ל לא כבר מאת כ"ק אדמו"ר (מוהרש"ב) נ"ע אשר בטח יזכה בזה את הרבים ובפרט שהאמור בו מיוסד על מעלת אכילת כהנים שהוא למעלה מאכילת מזבח, כי ממשיך אור חדש שלמעלה מסדר השתלשלות"); עז ("מוסג"פ הקונטרס שהו"ל לא כבר, מאת כ"ק אדמו"ר (מוהרש"ב) נ"ע חמשים שנה לפני זה, אשר חזרתיו בש"ק כו"). חכ"א ע' קעד.

בהקדמת כ"ק אדמו"ר שליט"א להמאמר כותב: כנראה מיוסד על דרוש כ"ק אדמו"ר ה"צמח צדק" הנדפס בספר טעמי המצות שלו מצות אכילת קדשי קדשים לכהנים, אשר מיוסד או עכ"פ שייך למאמר כ"ק אדמו"ר הזקן כי הוא יברך הזבח אחרי כן יאכלו הקוראים, שנא' ב"שבת פ' ויחי בסעודת שחרית שנת תקס"ה" [מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ה ח"א ע' קסב ואילך]. ויעויין ג"כ לקו"ת ר"פ צו, סידור שער ברהמ"ז ביאור ד"ה והקימותי, תו"א ר"פ חיי שרה, סידור סדר סעודת שבת ד"ה יגלה לך טעמי.

והוא עומד עליהם תחת העץ ויאכלו

ביאור בדרך אפשר

1 ללא קשר לעמידת אברהם דְּמִשְׁמַע מדברי הפסוק וכן מהפירושים במדרש
 2 ובווהר שְׂזוּהִי מַעֲלָה גְדוֹלָה שֶׁנִּפְעָלָה אֶצֶל הַמְּלָאכִים עַל-יַדֵּי-
 3 זֶה שֶׁהוּא עוֹמֵד עֲלֵיהֶם, דבר שקודם לכן לא היה אצלם, ורק כאשר
 4 התעלו לדרגה זו הודות לכך שאברהם היה 'עומד עליהם', היה יכול להיות
 5 אצלם "ויאכלו" וְצָרִיף לְהִבִּין
 6 מַהִי הַמַּעֲלָה בָּזֶה? 1
 7 (ב) וַיּוֹבֵן זֶה בְּהִקְדָּמִים 7 מַה
 8 שֶׁפְּתוּב 8 בתורה לגבי אכילת
 9 קרבן לאחר זמנו ("ביום
 10 הקריבו... יאכל וממחרת...
 11 והנותר... ביום השלישי באש
 12 ישרף. ואם האכל יאכל... ביום
 13 השלישי לא יירצה...") ולשון
 14 הפסוק הוא וְאִם הָאָכַל
 15 יֶאֱכַל, וְאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ
 16 ז"ל 9 שמכפל הלשון "האכל
 17 יאכל" מובן כי בַּשְּׂתִי
 18 אֲכִילוֹת הַפְּתוּב מְדַבֵּר,
 19 אַחַת אֲכִילַת מִזְבֵּחַ וְאַחַת
 20 אֲכִילַת כֹּהֲנִים וְכוּנַת הַפְּסוּק
 21 לומר שלאחר הזמן אסור
 22 להקריב את בשר הקרבן על גבי
 23 המזבח, וכן אסור לכוהנים
 24 לאכול. וְצָרִיף לְהִבִּין אִיךָ
 25 מְדַמִּים אֲכִילַת כֹּהֲנִים
 26 שֶׁהִיא אֲכִילַת אָדָם,
 27 לְאֲכִילַת מִזְבֵּחַ שֶׁהִיא
 28 עֲגֵן הַקֶּרֶבֶת הַקֶּרְבָּנוֹת
 29 וּמְזִכִּירִים אֶת שְׁנֵיהֶם יחד בפסוק
 30 אחד ובביטויים זהים, והרי אין
 31 ספק שה'אכילה' בהקרבנה על
 32 גבי המזבח היא דבר נעלה לאין שיעור לעומת ה'אכילה' על ידי הכוהנים
 33 שהם בני אדם? וּבִיּוֹתֵר אֵינּוּ מוֹבָן, שלמרות המעלה הגדולה של 'אכילת
 34 מזבח' ביחס ל'אכילת כוהנים' שֶׁמְצִינּוּ שִׁישׁ מִצַּד שְׁנֵי מַעֲלָה וִיתְרוֹן
 35 בְּאֲכִילַת אָדָם עַל אֲכִילַת מִזְבֵּחַ, כְּמֵאֲמַר 10 חכמינו זיכרונם לברכה
 36 כֹּהֲנִים אוֹכְלִים וּבַעֲלִים מִתְּפָרִים, וְהֵינּוּ שֶׁאֲכִילַת כֹּהֲנִים
 37 שֶׁהִיא אֲכִילַת אָדָם פּוֹעֵלַת מַה שְׁלֹא פְעָלָה אֲכִילַת הַמִּזְבֵּחַ,
 38 שהרי תחילה מקריבים על המזבח את חלקי הקרבן שיש להקריב ורק לאחר
 39 מכן הכוהנים אוכלים את חלקם וכיוון שאמרו שכפרת הבעלים נפעלת על ידי
 40 אכילת הכוהנים, נמצא שלפחות במובן מסוים יש לכך יתרון לגבי ההקרבנה
 41 על גבי המזבח וְאֵינּוּ מוֹבָן, שֶׁהִרִי אֲכִילַת מִזְבֵּחַ הוּא עֲגֵן

ביאור בדרך אפשר

42 הַקֶּרֶבֶת הַקֶּרְבָּנוֹת לְקֹדֶשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁעַל-זֶה אָמְרוּ 11 בווהר רָזָא
 43 דְּקֶרְבָּנָא עוֹלָה עַד רָזָא דְּאִין-סוּף, סוד הקרבן עולה עד סוד האין
 44 סוף, ונמצא שהקרבת הקרבנות, 'אכילת מזבח' היא דבר נעלה מאד וְאִיךָ
 45 אֶפְשָׁר לומר שֶׁאֲכִילַת אָדָם אֲכִילַת בֶּשֶׂר הַקֶּרֶבֶן עַל-יַדֵּי הַכוֹהֲנִים,
 46 תְּהִיָּה לְמַעֲלָה יוֹתֵר
 47 מִהַקֶּרֶבֶת הַקֶּרְבָּנוֹת וּתְפַעַל
 48 פְעוּלָה ("בעלים מתכפרים")
 49 שלא נפעלת על ידי ההקרבנה על
 50 גבי המזבח?
 51 (ג) וּבְאֹר הֶעֱנָן, דְּהִנֵּה
 52 עֲנָן הַקֶּרְבָּנוֹת הוּא
 53 שֶׁהַקְּרִיבוּ בְּהֵמָה גְשָׁמִית
 54 עַל-גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ וְנִכְלָלַת
 55 הֵינּוּ שֶׁמֵּאֲבֵרַת אֶת מִצִּיאוֹתָהּ
 56 הַגְּשָׁמִית וְעוֹלָה וְנִכְלַלַת בְּאֵשׁ
 57 הַרוּחָנִית שֶׁלְמַעֲלָה, בְּחִינַת
 58 אֲרִיָּה דְאֲכִיל קֶרְבָּנֵינוּ 12,
 59 אֲרִיָּה שְׂאוֹכֵל קֶרְבָּנוֹת - אִמְרוּ
 60 חֲכָמֵינוּ ז"ל שֶׁהָאֵשׁ שֶׁעַל גְּבִי
 61 הַמִּזְבֵּחַ הִיִּתָּה "רְבוּצָה כֹּאֲרִי"
 62 וּמְבֹאֵר עַל כֵּן בְּקַבְלָה וּחְסִידוֹת
 63 שְׂכָאֲשֶׁר הַקֶּרֶבֶן נִשְׂרָף וְנֶאֱכַל עַל
 64 גְּבִי הַמִּזְבֵּחַ הוּא מִתְעַלָּה וְנִכְלַל
 65 ב"פְּנֵי אֲרִיָּה" שֶׁבִּמְרַכְּבָה הַלְעִילוּנָה
 66 וְהֵינּוּ שֶׁהַבְּהֵמָה הַקֶּרֶבֶן הִבָּא
 67 מִן הַבָּקָר וּמִן הַצֹּאן נִכְלָלַת
 68 בְּפָנֵי שׁוֹר, שֶׁהוּא הַשּׁוֹרֵשׁ
 69 הַרוּחָנִי שֶׁל הַבְּהֵמָה הַגְּשָׁמִית
 70 וְהַהֲתַעֲלוֹת שֶׁל הַגְּשָׁמִית
 71 בְּרוּחָנִית הִיא כֹּאֲשֶׁר חַיּוֹת שֶׁל
 72 הַדָּבָר הַגְּשָׁמִי נִכְלַלַת וְעוֹלָה
 73 בְּשׁוֹרֶשָׁה וְעַל-יַדֵּי פָּנֵי שׁוֹר הִיא נִכְלָלַת בְּפָנֵי אֲרִיָּה, בְּבִחִינַת
 74 אֲרִיָּה דְאֲכִיל קֶרְבָּנֵינוּ, אֲרִיָּה שְׂאוֹכֵל קֶרְבָּנוֹת שֶׁהִיא הַבְּחִינָה הַרוּחָנִית
 75 שֶׁהִיא הַשּׁוֹרֵשׁ וְהַמְקוֹר לְנִבְרָאִים הַגְּשָׁמִיִּים בְּחִינַת מְלָכוּת דְאֲצִילוֹת,
 76 הַסְּפִירָה וְהַבְּחִינָה הָאֲחֵרוֹנָה בְּעוֹלַם הָאֲצִילוֹת, מִדַּת הַמְּלָכוּת, שֶׁהִיא מְקוֹר
 77 חַיּוֹת וְהַשְּׂפַע שֶׁל בְּרִיָּאָה-יְצִירָה-עֲשִׂיָּה, הַעוֹלָמוֹת שֶׁלְמַטָּה מֵהָאֲצִילוֹת,
 78 וְהֵינּוּ דֵּהֲעֲלָאֵת הַקֶּרְבָּנוֹת כֹּאֲשֶׁר מְקַרְבִּים בְּהֵמָה גְּשָׁמִית לְקַרְבֵּן, מַעֲלִים
 79 אֶת חַיּוֹת שֶׁלָּה לְמַעֲלָה, וְהַהֲעֲלָאָה הוּוּ הוּא בְּמְלָכוּת דְאֲצִילוֹת, מְקוֹר
 80 דְּבְרִיָּאָה-יְצִירָה-עֲשִׂיָּה כֹּאֲמֹר שֶׁהַהֲעֲלָאָה הִיא לְשׁוֹרֵשׁ וּמְקוֹר הַנְּבֵרָא
 81 הַמִּתְעַלָּה.
 82 וְלִכֵּן הִיִּתָּה הַקֶּרֶבֶת הַקֶּרְבָּנוֹת מִבְּהֵמוֹת גְּשָׁמִיּוֹת דּוּקָא עַל מִזְבֵּחַ

7) בהבא לקמן — ראה גם אוה"ת בראשית (כרך ז) תתשפב, א ואילך. סה"מ ה'ש"ת ע' סב ואילך. 8) צו ז, יח. 9) זבחים יג, ב. וראה לקו"ת ר"פ צו. 10) פסחים נט, ב. 11) ראה זח"ב רלט, א. זח"ג כו, ב. 12) ראה יומא כא, ב. זח"א ו, ב. זח"ב רעח, א. זח"ג יז, א, לב, ב. ועוד. ולהעיר ג"כ מלקו"ת במדבר ד"ה וארי' כבקר. ואכ"מ.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

44 הטוב מן הרע והההעלאה שלו לקדושה **שְׁבַע עוֹלָם הַבְּרִיאָה נַעֲשִׂית**
 45 **הַעֲלִיָּה בְּמַלְכוּת דְּאֲצִילוֹת כְּמוֹ שֶׁהוּא בְּבְרִיאָה-יִצְרָה-עֲשִׂיָּה**
 46 היינו כפי שיורד ונמשך להיות שורש ומקור לעולמות שלמטה ממנו.
 47 **וְהַעֲנִין בְּזֶה, דְּהֵנָּה, שְׂרָשׁ הַדְּבָרִים הַגְּשָׁמִיִּים הוּא מְשֻׁבְּרֵת**
 48 **הַכָּלִים דְּתַהוֹ, הַעוֹלָמוֹת**

49 במתכונתם הנוכחית, עם 'סדר
 50 השתלשלות' הדרגתי ומסודר
 51 ועשר ספירות שאורות שלהם
 52 מלובשים בתוך כלים ראויים
 53 לקליטתם, נקראים 'עולם
 54 התיקון'. ול'תיקון' קדם 'עולם
 55 התהוה' בו היו אורות מרובים
 56 וכלים מועטים, מצב שגרם
 57 ל'שבירת הכלים' ו'נפילה' של
 58 ניצוצות קדושה ואלוקות
 59 לתחומים שמחוץ לגבולות
 60 הקדושה. ושורש הדברים
 61 הגשמיים הוא משבירת הכלים
 62 של עולם התהוה. **וַיֵּשׁ בָּהֶם**
 63 בניצוצות הקדושה שנפלו מתהוה
 64 (והם שורש הנבראים הגשמיים)
 65 **ב' אופני בְּרוּרִים**, שעניינם
 66 הפרדת הטוב מהרע והעלאתו
 67 לשורשו ומקורו בקדושה, ועניין
 68 זה יכול להיות בשני אופנים
 69 **בְּרוּר שְׁמֵלֵמְעָלָה לְמִטָּה,**
 70 על ידי גילוי אור אלוקי שנמשך
 71 מלמעלה למטה **וּבְרוּר**
 72 **שְׁמֵלֵמְעָלָה לְמִטָּה** על ידי
 73 העלאת הגשמיות מלמטה
 74 למעלה על ידי עבודת האדם.
 75 **הַבְּרוּר** של הדברים הגשמיים
 76 שנפלו ב'שבירת הכלים'

77 **שְׁמֵלֵמְעָלָה לְמִטָּה הוּא בְּאִפְן שְׁלֹא חָרִי הַשְּׁבִירָה שֶׁנִּפְל הַכֹּל**
 78 **כּוֹ', שְׁכַל הָאוֹרוֹת מְרוּבָבִים**, מדרגות שונות שהיו ב'כלים' נפלו למטה **הֵנָּה**
 79 **מִהַמְּבַחֵר וְהַנְּעִלָה בְּאוֹתָם אוֹרוֹת נַעֲשִׂיָּה עוֹלָם הַבְּרִיאָה, וְהַשְּׂאָר**
 80 **הָאוֹרוֹת הַפְּחוֹת נְעִלִים וּמוֹבַחֵרִים נִפְּל לְעוֹלָם הַיִּצְרָה. וְנִתְבָּרַר עוֹד,**
 81 ניצוצות הקדושה נתבררו ביורד נוסף ונתעלו יותר **וְנַעֲשִׂיָּה נִבְרָא וְנִהְיָה**
 82 **עוֹלָם הַיִּצְרָה**, המורכב מאורות בדרגה נמוכה יותר מאלה שבעולם
 83 הבריאה **וְהַשְּׂאָר נִפְּל לְעֵשִׂיָּה. וְנִתְבָּרַר עוֹד,** ואחר כך היה באורות
 84 ש'נפלו' ביורד **וְנַעֲשִׂיָּה עוֹלָם הַעֲשִׂיָּה** שהאורות שבו הם בדרגה יותר
 85 נמוכה מאשר בבריאה וביצירה. וכדי שיווצר עולם בדרגה כזו, האורות היו
 86 צריכים לרדת ל'עשיה' ושם להתברר ולהתעלות.

1 **הַחִיצוֹן שֶׁהָיָה בַּחֲצַר הַמִּשְׁכָּן,** ולא על המזבח הפנימי שהיה בתוך
 2 בית המקדש **דְּהֵנָּה בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ וְכֵן בְּמִשְׁכַּן הָיוּ ג' דְּיוּרִים,**
 3 שלוש מקומות דירה (מדרורים) **קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים, אֲהֵל מוֹעֵד (הַיְכָל),**
 4 **וַחֲצַר אֲהֵל מוֹעֵד, כְּנֶגֶד תְּלַת עֲלָמִין** 13 שלוש עולמות שָׁהֵן ג'
 5 **מְדֻרְגוֹת פְּלִלְיוֹת,** באור

6 האלוקי שמתגלה ויורד מלמעלה
 7 למטה האחת - **עוֹלָמוֹת**
 8 **הָאֵין-סוּף שְׁלִפְנֵי**
 9 **הָאֲצִילוֹת** ולמעלה מעולם
 10 האצילות, השנייה - **עוֹלָם**
 11 **הָאֲצִילוֹת** עצמו, והשלישית -
 12 **וְעוֹלָמוֹת בְּרִיאָה-יִצְרָה-**
 13 **עֲשִׂיָּה** 14 שלמטה מעולם
 14 האצילות. **דְּקֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים**
 15 **מְכוּן נֶגֶד עוֹלָמוֹת הָאֵין-**
 16 **סוּף שְׁלִפְנֵי הָאֲצִילוֹת,**
 17 **וְאֲהֵל מוֹעֵד וְהַיְכָל הֵם**
 18 **מְכוּנִים נֶגֶד עוֹלָם**
 19 **הָאֲצִילוֹת, וְהַעֲזָרָה וַחֲצַר**
 20 **הַמִּשְׁכָּן הֵם מְכוּנִים נֶגֶד**
 21 **עוֹלָמוֹת בְּרִיאָה-יִצְרָה-**
 22 **עֲשִׂיָּה, וְהַקְּרֵבֶת הַקְּרֻבֹת**
 23 **הֵיא עַל מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן**
 24 **בַּחֲצַר הַמִּשְׁכָּן, דְּמִזְבֵּחַ**
 25 **הוּא בְּחִינַת מַלְכוּת שֶׁל**
 26 **עוֹלָם הָאֲצִילוֹת, וּמְקוֹמוֹ**
 27 **בַּחֲצַר הַמִּשְׁכָּן הֵינּוּ כְּמוֹ**
 28 **שֶׁהוּא מְקוֹר לְבְרִיאָה-**
 29 **יִצְרָה-עֲשִׂיָּה,** היינו החלק
 30 התחתון והחיצוני שבעניין
 31 המלכות שהוא המקור והשורש
 32 למה שלמטה ממנו (בהתאם לכך
 33 שהעצם והפנימיות של כל דרגה

34 הוא עניינה של אותה דרגה כשלעצמה, והחלק התחתון והחיצוני שלה הוא
 35 חייתה שורש ומקור למה שלמטה הימנה) **וְהֵינּוּ, שֶׁהַעֲלָתָה הַקְּרֻבֵן**
 36 **וְהַתְּכַלְלוֹת שֶׁל בְּרוּחַנוּת בְּאִמְצַעוֹת הַקְּרֻבָּה עַל גְּבִי הַמִּזְבֵּחַ הֵיא**
 37 **בְּמַלְכוּת דְּאֲצִילוֹת כְּמוֹ שֶׁהִיא בְּבְרִיאָה-יִצְרָה-עֲשִׂיָּה.**
 38 **וְהַסֵּדֵר בְּזֶה הוּא** שההעלאה של הקרבן הגשמי היא העלאה מלמטה
 39 למעלה מדרגה לדרגה **שְׁעַל-יְדֵי הַקְּרֵבֶת הַבְּהֵמָה הַגְּשָׁמִית עַל**
 40 **הַמִּזְבֵּחַ בַּחֲצַר הַמִּשְׁכָּן שֶׁבְּעוֹלָם הַעֲשִׂיָּה נִכְלָלָתָה הֵיא בְּפָנֵי שׂוֹר**
 41 **שְׁבַע עוֹלָם הַיִּצְרָה, וְעַל-יְדֵי אֲכִילַת הַחֵיּוֹת דִּיִּצְרָה** היינו שהחיות
 42 של הבהמה עולה ונכללת ו'נאכלת' על ידי חיות הקודש כפי שהם בעולם
 43 היצירה **נַעֲשִׂיָּה הַעֲלִיָּה בְּעוֹלָם הַבְּרִיאָה, וְעַל-יְדֵי הַבְּרוּר** הפרדת

ביאור בדרך אפשר

1 וְהַבְּרֹרִי שֶׁל נִיצוּצוֹת הַקְּדוּשָׁה שֶׁמְלַמְטָה לְמַעַלָּה הוּא שְׁעַל-יָדֵי
 2 עֲבוֹדַת הָאָדָם בְּעוֹלָם הָעֲשִׂיָּה, נַעֲשֶׂה הַבְּרֹרִי בַעֲשִׂיָּה,
 3 וְהַמְּבַחֵר שֶׁבְּזֶה הַבִּירוֹר מְפִידֵי בֵּין הַטוֹב וְהָרָע, וְהַטוֹב בִּיטוֹר וְהַמַּעוֹלָה
 4 בִּיטוֹר עוֹלָה לְדַרְגָּה גְבוּהָה יוֹתֵר וְכך מֵהָאוֹרוֹת הָעוֹלָם מַעוֹלָם הָעֲשִׂיָּה נַעֲשֶׂה
 5 עוֹלָם הַיְצִירָה. וְעַל-יָדֵי
 6 הַבְּרֹרִי שֶׁבְּעוֹלָם הַיְצִירָה, 1
 7 שְׁבוּ יֵשׁ אוֹרוֹת נְעִלִים עוֹד יוֹתֵר 2
 8 הֵנָּה הַמְּבַחֵר שֶׁבְּזֶה הָאוֹרוֹת 3
 9 הַמַּעוֹלָם וְנְעִלִים יוֹתֵר נַעֲשֶׂה 4
 10 עוֹלָם הַבְּרִיאָה. וְעַל-יָדֵי 5
 11 הַבְּרֹרִי שֶׁבְּעוֹלָם 6
 12 הַבְּרִיאָה, הֵנָּה הַמְּבַחֵר 7
 13 שֶׁבְּזֶה הַחֶלֶק הַנֶּעֱלָה בִּיטוֹר 8
 14 מֵתוֹךְ עוֹלָם הַבְּרִיאָה עוֹלָה 9
 15 בְּבַחֲבִינַת מְלָכוֹת דְּאֲצִילוֹת 10
 16 שׁוֹרֵשׁ וּמְקוֹר הָעוֹלָמוֹת בְּרִיאָה- 11
 17 יִצְרָה-עֲשִׂיָּה וְהַנְּבִרָאִים. 12
 18 וְהוֹלֵךְ וּמְבַאֵר בְּתוֹסֶפֶת בִּיאוֹר 13
 19 מֵהוּ עֵינֵי הַבִּירוֹר מִלְּמַטָּה 14
 20 לְמַעַלָּה שְׁכוֹלֵל גַּם יִצְרָה 15
 21 וְהַתְּהוּוֹת שֶׁל הָעוֹלָמוֹת מִלְּמַטָּה 16
 22 לְמַעַלָּה שֶׁלְּכַאוֹרָה הוּא בְּנִיגוּד 17
 23 לְמַבְּאוֹר בְּדֶרֶךְ כֹּלֵל שֶׁסֹּדֵר בְּרִיאַת 18
 24 וְהַתְּהוּוֹת הָעוֹלָמוֹת הוּא עַל יָדֵי 19
 25 יִרְדַּת וְהַמְּשַׁכֵּת הָאוֹר הָאֱלוּקִי 20
 26 מִדְּרַגָּה לְדַרְגָּה מִלְּמַעַלָּה לְמַטָּה. 21
 27 וְהַעֲנִין בְּזֶה, דְּעַם הַיּוֹת 22
 28 שֶׁמְצַד הַהֶתְהוּוֹת מַצַּד עַצֵּם 23
 29 הַבְּרִיאָה שֶׁל הַנְּבִרָאִים וְהָעוֹלָמוֹת 24
 30 יִשְׁנוּ כְּבָר הַבְּרֹרִי 25
 31 שֶׁמְלַמְטָה לְמַטָּה, מֵהַ 26
 32 שְׁשִׁיף לְכָל עוֹלָם וְעוֹלָם 27
 33 כּוֹ', כִּי בְּכָל עוֹלָם יוֹרֵד וְנִמְשָׁךְ 28
 34 הָאוֹר הַשֵּׁיךְ לוֹ לְפִי דַרְגָּתוֹ, כִּךְ 29
 35 שְׁבַכֵּל עוֹלָם 'מְתַבְּרֵר' וְאַחַר כֵּךְ מֵתַגְלָה הָאוֹר הַשֵּׁיךְ לְאוֹתוֹ עוֹלָם (וְסוֹדֵר
 36 הַדְּבָרִים הוּא שֶׁהָאוֹר יוֹרֵד וְנִמְשָׁךְ מִלְּמַעַלָּה לְמַטָּה) מְפָל-מְקוֹם לְאַחַר
 37 שֶׁלְּמַעֲשֶׂה כְּבָר נִתְּהוּ עוֹלָמוֹת וְנִבְרָאִים, עֵדִין צָרִיף לְהִיּוֹת גַּם הַבְּרֹרִי
 38 שֶׁמְלַמְטָה לְמַעַלָּה, כִּי הַבְּרֹרִי שֶׁמְלַמְטָה לְמַטָּה הוּא רַק
 39 בְּפִנְיִמְיוֹת הָעוֹלָמוֹת, כְּאִמּוֹר שְׁבַכֵּל דַּרְגָּה וּבַחֲבִינָה יֵשׁ פְּנִימְיוֹת, הֵינֵנו
 40 עֵנִינָה הַעֲצָמִי וְהַפְּנִימִי שֶׁל אוֹתָהּ דַּרְגָּה. וְחִיצוֹנְיוֹת, הַחֶלֶק הַשֵּׁיךְ לְהַשְׁפֵּעַ
 41 לְמַטָּה מִמֶּנָּה. וְהַבִּירוֹר שֶׁמִּלְּמַעַלָּה לְמַטָּה קָשׁוֹר בְּעַצְמוֹת וּבְפִנְיִמְיוֹת הַדַּרְגָּה
 42 אֲבָל הַחִיצוֹנְיוֹת לֹא נִתְּבַרְרָה עֵדִין, וְלִכֵּן צָרִיף לְהִיּוֹת הַבְּרֹרִי
 43 שְׁנֵי שֶׁמְלַמְטָה לְמַעַלָּה כְּדִי לְבָרֵר גַּם אֶת חִיצוֹנְיוֹת הָעוֹלָמוֹת.
 44 וְזֶהוּ עֵנִין עֲבוֹדַת הַקְּרִבְנֹת שֶׁהִבְהִמָּה שֶׁהִיָּתָה בְּעוֹלָם הָעֲשִׂיָּה
 45 מִתְּבַרְרַת וּמִתְעַלֵּית וּמִתְבַּטְּלַת מִמְצִיאֹתָהּ הַגִּשְׁמִית וְהִיא נִכְלָלַת בְּעוֹלָם
 46 הַיְצִירָה, וְעַל-יָדֵי הַבְּרֹרִי הַנוֹסֵף שֶׁבְּעוֹלָם הַיְצִירָה הִיא נִכְלָלַת

ביאור בדרך אפשר

47 וְעוֹלָה דַּרְגָּה נוֹסֶפֶת מִלְּמַטָּה לְמַעַלָּה בְּעוֹלָם הַבְּרִיאָה, וְעַל-יָדֵי הַבְּרֹרִי
 48 שֶׁבְּעוֹלָם הַבְּרִיאָה, שְׁבוּ נִמְצְאָה הַמְּרַכְבֵּה הָעֲלִינָה רַחֲיוֹת הַקְּדוּשָׁה וְהַקְּרִבֵּן
 49 שֶׁנִּשְׂרָף עַל גְּבִי הַמִּזְבֵּחַ מִתְּבַרֵּר עַל יָדֵי אֲרִיָּה דְּאֲכִיל קְרִבְנֵינוּ, אֲרִיָּה (פְּנֵי
 50 אֲרִיָּה' שֶׁבְּמְרַכְבֵּה הָעֲלִינָה) 'שְׁאוֹכֵל' קְרִבְנֹת הֵנָּה בְּחִינַת הַמְּלָכוֹת
 51 עוֹלָה לְאֲצִילוֹת, וְעַל-יָדֵי
 52 הַעֲלָאָה 'מִיָּן נּוֹקְבִין'
 53 דְּמְלָכוֹת, נִמְשָׁךְ הַמְּשַׁכֵּת
 54 'מִיָּן דּוֹכְרִין' דְּזִעִיר
 55 אֲנַפִּין
 56 מְבַאֵר בְּקַבְלָה וְחִסְדוֹת שֶׁהִיָּסָה
 57 בֵּין הַמִּידוֹת שֶׁבְּסִפְרוֹת הָעֲלִינָה
 58 (בַּחֲבִינַת "זְעִיר אֲנַפִּין", פְּנִים
 59 זְעִירוֹת, עַל שֵׁם יֵשׁ בְּהֵם אוֹר
 60 מוֹעֵט בִּיחָס לְדַרְגוֹת שֶׁלְּמַעַלָּה
 61 מֵהֵן, וּבְקִיצוֹר ז"א" וּסְפִירַת
 62 הַמְּלָכוֹת, דּוּמָה לִיחָס בֵּין זָכֵר
 63 לְנִקְבָּה בְּמוֹבֵן זֶה שֶׁ"ז"א" הוּא
 64 הַמְּשַׁפֵּיעַ וְהַמְּלָכוֹת הִיא הַמְּקַבֵּל,
 65 וְהַהֲשַׁפְעָה מִז"א נִקְרָאת "מִיָּן
 66 דּוֹכְרִין" (מִים זְכָרִים), וְאֵילוּ
 67 הַתְּעוֹרוֹרוֹת שֶׁל הַמְּלָכוֹת מִצִּדָּה
 68 לְקַבֵּל אֶת הַהֲשַׁפְעָה נִקְרָאת "מִיָּן
 69 נּוֹקְבִין" (נְקִיבִים). וּבְדֶרֶךְ כֹּלֵל,
 70 גַּם כֹּל הַתְּעוֹרוֹרוֹת מִלְּמַטָּה, מַצַּד
 71 הַמְּקַבֵּל, נִקְרָאת "מִיָּן נּוֹקְבִין"
 72 בְּעוֹר שֶׁהַשְׁפָּעָה מִלְּמַעַלָּה נִקְרָאת
 73 "מִיָּן דּוֹכְרִין". וּבְעֵינֵינוּ – הָאוֹר
 74 שֶׁבִּזְעִיר אֲנַפִּין, הַמִּידוֹת
 75 הָעֲלִינָה, יוֹרֵד וְנִמְשָׁךְ לְמַטָּה
 76 הַיּוֹדוֹת לְהַתְּעוֹרוֹרוֹת כְּתוּצָא
 77 מִעֲבוֹדַת הָהַעֲלָאָה מִלְּמַטָּה
 78 לְמַעַלָּה.
 79 וְלִכֵּן נִקְרָאת עֲבוֹדַת
 80 הַקְּרִבְנֹת אֲכִילַת מִזְבֵּחַ,
 81 וְלֹא אֲכִילַת אָדָם, אֶף-עַל-פִּי שֶׁגַם אֲכִילַת הָאָדָם, הַכּוֹהֲנִים, הִיא עֵינֵין
 82 נְעִלָּה הַפּוֹעֵל שֶׁ"בְּעִלִים מִתְּכַפְּרִים" כְּמַבְּאוֹר לְעִיל כִּי, אָדָם בְּמוֹבֵן הַרוּחָנִי
 83 לְמַעַלָּה הוּא בְּחִינַת זְעִיר-אֲנַפִּין, הַמִּידוֹת הָעֲלִינָה, וְהָעֲלָאָה
 84 שֶׁנַּעֲשִׂית עַל-יָדֵי הַקְּרִבְנֹת הִיא רַק בְּבַחֲבִינַת הַמְּלָכוֹת, וְלֹא
 85 לְמַעַלָּה מִזֶּה (כְּמַבְּאוֹר לְעִיל בְּהַרְחָבָה שֶׁסֹּדֵר הַבִּירוֹר מִלְּמַטָּה לְמַעַלָּה הוּא עֲלֵיהָ
 86 מַעוֹלָם הָעֲשִׂיָּה עַד מְלָכוֹת דְּאֲצִילוֹת) וְלִכֵּן נִקְרָא בְּשֵׁם אֲכִילַת מִזְבֵּחַ,
 87 הֵינֵנו, הָאֲכִילָה הָהַעֲלָאָה וְהַבִּירוֹר בְּבַחֲבִינַת מְלָכוֹת. וְאַף שְׁעַל-יָדֵי
 88 הַקְּרִבְנֹת מְקַבְּלַת הַמְּלָכוֹת מִבְּחִינַת זְעִיר-אֲנַפִּין, כְּמַבְּאוֹר לְעִיל
 89 שֶׁהַעֲלָאָה מִלְּמַטָּה (מַצַּד הַמְּשַׁפֵּיעַ, "מִיָּן דּוֹכְרִין", בַּחֲבִינַת ז"א) מְפָל-מְקוֹם,
 90 וְהַשְׁפָּעָה מִלְּמַעַלָּה (מַצַּד הַמְּשַׁפֵּיעַ, "מִיָּן דּוֹכְרִין", בַּחֲבִינַת ז"א) מְפָל-מְקוֹם,
 91 אֵינִי זֶה עֵנִין אֲכִילַת אָדָם, כִּי אֲכִילַת אָדָם שֶׁבַחֲבִינַת אָדָם ("ז"א")
 92 שֶׁלְּמַעַלָּה "אוֹכֵלַת" וּמְקַבֵּלַת לְתוֹכָהּ מִנִּיצוּצוֹת הַקְּדוּשָׁה שֶׁנִּתְּבַרְרוּ וְנִתְּעַלּוּ

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

43 העולמות לגמרי, כנזכר לעיל שעולם התווה הוא למעלה במדרגה
44 מעולם התיקון וסדר ההשתלשלות שבו נבראו העולמות והנבראים המוגבלים
45 ועל-ידי-זה חודרת לעלייה עד לדרגה שלמעלה מהעולמות נעשה ענין
46 הכפרה על תורה ומצות, דתורה היא בחינת פנימיות, כמובן

47 גם מכך שלימוד התורה הוא

48 באמצעות כוח השכל שהוא כוח

49 פנימי בנפש האדם, וההבנה

50 והשגה חודרת בתוך כלי מוחו

51 של האדם הלומד ומצות הן

52 בחינת מקיפין, שלמעלה

53 מקליטה פנימית וכמבואר בתניא

54 שלכן התורה נמשלה למזון

55 שחודר בתוך האדם, והמצוות

56 נמשלו ללבושים שהם ממעל

57 ומחוץ לאדם עצמו ומקיפים

58 אותו מבחוץ אבל מצד שני גם

59 המצוות הם מקיפין שעל

60 הפלים, היינו שהם בערך

61 הפלים, ויש למקיפים אלה

62 יחס ושייכות להתלבשות בכלים

63 מה-שאין-בן האורות

64 דתהו שכאמור האירו בתוקף

65 גדול כל כך עד שנהייתה

66 'שבירת הכלים' הן אורות ללא

67 כל יחס ושייכות לכלים

68 למעלה גם מבחינת

69 מקיפין על גבי הכלים. וזהו

70 ענין זה שהאורות בתוהו נעלים

71 אפילו מלהיות 'מקיפים' הוא

72 ביאור האמור שפנתהו היו

73 אורות מרבים¹⁵, דאין

74 הפונה מרבים בכמות

75 לבד, ואין הכוונה שלא נקלטו

76 בכלים רק משום שהיה זה אור

77 רב מכדי להתלבש בכלים מועטים

78 באיכות¹⁶, היינו שהאורות דתהו הם באפן אחר לגמרי

79 במדרגה נעלית שבאין-ערוף לגבי הכלים ולגבי האורות דתיקון וכל

80 ענין ההתלבשות מופרך לגמרי אצלם. דהנה גם בעולם התקון שבו

81 האורות כן מלוכשים בכלים ומצומצמים לפי ערך הכלי אָמרו חַמְיִנו

82 ז"ל¹⁷ שאור שנברא ביום הראשון שהיה אדם הראשון

83 מביט בו מסוף העולם ועד סופו, לא היה העולם פדאי

84 להשתמש בו, והקדוש-ברוך-הוא גנו את האור הזה לעתיד לבוא היינו

1 היינו שעל-ידי האכילה מתוסף חיות באדם שלמעלה, אבל
2 על-ידי הקרבנות לא נעשית המשכה (תוספת חיות) ב'זעיר
3 אנפין' עצמו, וממילא אין כאן 'אכילה' והנאה, כביכול, מצד ה'אדם'
4 ("ז"א") כי אם שהמלכות מקבלת מ'זעיר אנפין' ובה אכן יש

5 תוספת אור כי ההעלאה מעוררת

6 המשכה.

7 (ד) ועדין צריך להבין

8 לגופו של ענין מה שהעליה

9 שעל-ידי הקרבנות היא

10 רק בבחינת המלכות,

11 שהרי כמובא לעיל מדברי

12 הזוהר רזא דקרנא עולה

13 עד רזא דאין-סוף¹¹, סוד

14 הקרבן עולה עד סוד האין סוף

15 היינו, שהעליה שעל-ידי

16 הקרבנות היא למעלה

17 מבחינת מלכות, עד רזא

18 הסוד דאין-סוף שהוא

19 למעלה מעולמות לגמרי

20 שהרי 'עולם' הוא מלשון העלם

21 והסתר וגם העולמות הרוחניים

22 העליונים מגבילים את האור

23 האלוקי. ואין סוף' פירושו בלי

24 גבול, למעלה ממדידה והגבלה,

25 ולמה נאמר כאן שעבודת

26 הקרבנות פועלת בירור בדברים

27 הגשמיים והעלאתם רק עד

28 מלכות דאצילות ולא יותר.

29 והשאלה מתחזקת עוד יותר כיוון

30 שעליית הקרבנות עד אין סוף

31 היא ענין מרכזי בעבודת

32 הקרבנות וזהו הטעם

33 שקרבנות מכפירים על

34 חטא, דאף שענין החטא

35 הוא הפך התורה ומצות, ותורה ומצות הוא ענין נעלה

36 ביותר, ואם כן הכפרה על החטא הייתה צריכה להיות דבר קשה

37 ומפל-מקום מכפירים הקרבנות על חטא, היינו, שהקרבנות

38 הם למעלה מענין התורה ומצות, ולכן אף במקום שמצד תורה

39 ומצוות היה חטא ואין מקום לכפרה, על ידי קרבן החטא מתכפר והוא לפי

40 שעל-ידי ההקרבה של הבהמה על גבי המזבח מתעלית הבהמה

41 הגשמית היינו החיות הרוחנית האלוקית שבכוחה היא קיימת, ועולה

42 ונקללת בשרשה הרוחני בעולם התהו, שהוא למעלה מן

(15) ראה עץ חיים שער י (שער התיקון) פ"ה. שער יא (שער המלכים) פ"א-ב. ספ"ה. (16) ראה סה"מ תרכ"ו ע' צו. תרצ"ז ס"ע 204 ואילך. וש"נ. (17) ב"ר פ"ג, ו ובפי"ת שם. שמו"ר רפ"ה. ובכ"מ.

והוא עומד עליהם תחת העץ ויאכלו

ביאור בדרך אפשר

1 **שְׁהוּא אֹר שְׁאִינוּ שִׁף אֶל הָעוֹלָם,** כי העולם הוא לשון העלם
 2 והסתר והאור הזה הוא בלי גבול עד כדי כך שבאמצעותו אדם הראשון הביט
 3 "מסוף העולם ועד סופו" **וּמוֹכֵן שְׁאִין הַפְּנֵה שְׁהוּא בְּרַבּוּי בְּכַמוֹת**
 4 **בְּלַבָּד, אֶלָּא שְׁהוּא מֵהוּת אַחֲרֵת לְגַמְרֵי** ושונה לחלוטין באיכותו
 5 מהאור המוכר לנו כעת, **שְׁזָהוּ**
 6 **הַפְּרוּשׁ שְׁלֵא הִיָּה הָעוֹלָם** 1
 7 **כְּדָאֵי לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ¹⁶,** כי
 8 העולם במתכונתו הנוכחית
 9 כעולם מוגבל לא מסוגל להכיל
 10 אור בלתי מוגבל. ואם הדברים
 11 אמורים גם לגבי אורות דתיקון,⁵
 12 שהרי מדובר באור שהאיר
 13 בעולם הזה לאחר הבריאה,⁷
 14 **וּמִזְהָ יוֹבֵן בְּמַכְלֵל שְׁכֵן** 8
 15 **וּקְל־חֹמֶר שְׁהָ'אֹרוֹת** 9
 16 **מְרַבִּים דְּתַהוּ' הֵם מְרַבִּים** 16
 17 לא רק בכמות אלא הם מהות
 18 אחרת, שונה לחלוטין
 19 **בְּאִיכוֹת, הִיָּינוּ שְׁמַעְלַת** 12
 20 **הָאֹרוֹת דְּתַהוּ אֵינָה** 13
 21 **כְּמַעְלַת הָעֵלָה** הסיבה על
 22 **הָעוֹלָם** התוצאה, כמבואר
 23 בקבלה וחסידות שישנם דברים
 24 שיצירתם והתהוותם היא בדרך
 25 'עילה' ועלול' היינו שקיימת
 26 סיבה שהיא השורש והמקור
 27 לתוצאה, ולמשל השכל הוא
 28 סיבה ועילה לה'ולדת' המידות,
 29 וכלל הוא בכל התהוות כזו
 30 שהעילה היא למעלה מהעלול
 31 וגם שיש יחס וערך ביניהם
 32 (בשונה להתהוות 'יש' מאין'²³
 33 שה'אין' נעלה שלא בערך לעומת
 34 ה'יש') ובענינו – מעלת האורות דתוהו לגבי האורות דתיקון וכללות העולמות
 35 והנבראים והמוגבלים, אינה דומה למעלת העילה על העלול **אֶלָּא שְׁהֵם**
 36 **בְּסוּג אַחַר לְגַמְרֵי שְׁלִמְעֵלָה לְגַמְרֵי מִן הָעוֹלָמוֹת, וְכִיּוֹן**
 37 **שְׁעַל-יָדֵי הָעֲלָאָת הַקְּרַבְנֹת** מלמטה למעלה, מעולם העשייה לעולם
 38 היצירה וכן הלאה, כמבואר לעיל, **מְאִיר בְּחִינַת רַבּוּי הָאֹר דְּתַהוּ,**
 39 **לְכֵן מִתְמַלְאִים כָּל הַפְּגָמִים וְהַחֲסְרוֹנוֹת שְׁנַעֲשׂוּ עַל-יָדֵי**
 40 **הַחֲטָא** אף שבתוך גרדי העולם ואפילו מצד תורה ומצוות כפי שנתלבשו
 41 בענייני העולם זה אכן חסרון ופגם. ואם כן, חוזרת השאלה שבתחילת הקטע:
 42 אם כפרת החטא היא בגלל ההעלאה לדרגה שלמעלה מהעולם, מדוע העלייה
 43 היא רק עד מלכות דאצילות ולא למעלה מזה, והרי "רזא דקורבנא עולה עד
 44 אין סוף"?
 45 **אִךְ הָעֵנִין הוּא, דָּעַם הִיָּוֹת שְׁעַל-יָדֵי הַקְּרַבְנֹת מִמְשִׁיכִים**
 46 **הָאֹרוֹת דְּתַהוּ,** ואכן האורות דתוהו נעלים מהעולמות והם מהות אחרת

ביאור בדרך אפשר

47 לחלוטין **הָרֵי סוּף סוּף גַּם הָאֹרוֹת דְּתַהוּ** עם כל מעלתם **יֵשׁ לָהֶם**
 48 **אֵיזוֹ שְׂיִכוֹת לְהָעוֹלָמוֹת** כפי שהולך ומבאר. **דְּהֵנָּה, אֹרוֹת מְרַבִּים**
 49 **וְכָלִים מוּעֲטִים דְּתַהוּ הֵם ב' עֲנִינִים שְׁתְּלוּיִם זֶה בְּזֶה,** כאמור,
 50 הגדרת המהות של עולם התוהו היא "אורות מרובים בכלים מועטים"
 51 ומהגדרה זו עצמה אנו למדים
 52 שסוף סוף גם בתוהו יש כן יחס
 53 וקשר כלשהו בין האורות
 54 והכלים עד כדי כך **דְּהָאֹרוֹת**
 55 **תְּלוּיִים בְּהַפְּלִים וְהַפְּלִים**
 56 **בְּהָאֹרוֹת,** כלומר האורות הם
 57 "מרובים" בגלל שהכלים הם
 58 "מועטים", והכלים הם
 59 "מועטים" בגלל שה"אורות" הם
 60 "מרובים". ותוכן הענין הוא
 61 **דְּכָלִים מוּעֲטִים הִיָּינוּ**
 62 **שְׁהַפְּלִים הִיָּו בְּמַעוֹט,**
 63 בהתמעטות והתבטלות של
 64 מציאותם בתור 'כלים' **שְׁלֵא**
 65 **הִיָּה נִרְגַּשׁ בְּהֵם בְּחִינַת**
 66 **כְּלִי,** שנועד להגביל ולצמצם
 67 את האור אלא להיפך, הכלי
 68 'מיטע את עצמו' כלפי האור **כִּי**
 69 **הַפְּלִי הִיָּה בְּרִצּוֹא,** ברצון
 70 להתעלות מגרדי מציאותו
 71 ולהיכלל באור **וְלִכֵּן הִמְשִׁיכוּ**
 72 **הַכְּלִים אֹרוֹת מְרַבִּים,** כי
 73 הרצוא והעלאה מלמטה מגלים
 74 וממשיכים תוספת אור מלמעלה
 75 (כאמור לעיל לגבי תוספת אור
 76 בז"א, המידות העליונות,
 77 כתוצאה מהעלאה מלמטה
 78 למעלה עד לבחינת מלכות)
 79 ו"אורות מרובים" **הִיָּינוּ אֹר**
 80 **שְׁפַלְתִּי מִתִּישָׁב בְּכָלִי, דְּהָא בְּהָא תְּלִיא,** כי הדברים תלויים זה בזה
 81 **שְׁהַפְּלִי פְּעַל עַל הָאֹר** שיומשך ויתגלה בתוספת וביתר שאת **וְהָאֹר**
 82 **פַּעַל עַל הַפְּלִי** שיהיה "מועט" ולא יגביל, **וּמִזְהָ מוֹכֵן שְׁגַם הָאֹרוֹת**
 83 **דְּתַהוּ יֵשׁ לָהֶם שְׂיִכוֹת אֶל הַפְּלִים** ולכן יש לאורות השפעה על הכלים
 84 ולכלים יש השפעה על האורות.
 85 **וְאִף שְׁהַשְׂיִכוֹת הִיא בְּאִפְּן כְּזֶה שְׁהָאֹרוֹת לֹא הִיָּו**
 86 **בְּהַתִּישָׁבוֹת בְּכָלִים,** ואפשר לומר שלפחות במובן מסויים זו שייכות
 87 בעלת משמעות שלילית כי אמנם לאורות יש השפעה על הכלים אבל לא זו
 88 בלבד שהכלים לא הכילו את האורות והאורות לא נקלטו בהם בפנימיות
 89 ו'בהתחייבות' **וְאִדְרָבָּה עַל-יָדֵי הָאֹרוֹת נַעֲשָׂה שְׁבִירָה בְּכָלִים,**
 90 ולמעשה הכלים איברו את כל מציאותם **מִכְּל־מְקוֹם, מִזְהָ גּוֹפָא**
 91 **שְׁנַעֲשָׂה שְׁבִירָה בְּכָלִים** בגלל האורות, **מוֹכֵן שְׁיֵשׁ לָהֶם אֵיזוֹ**
 92 **שְׂיִכוֹת עִם הַפְּלִים.**

ביאור בדרך אפשר

1 וְלָכֵן, הַהִמְשָׁכָה שְׁעַל-יְדֵי עֲבוּדַת הַקְּרָבָנוֹת אֵינָהּ הַמְשַׁכַּת
2 אֹרֶךְ חֲדָשׁ, מֵאוֹר-אֵין-סוֹף אֵלָּא אֹרֶךְ שֶׁבִסּוּפוֹ שֶׁל דָּבָר יֵשׁ לוֹ שִׁיכוּת
3 (מסוימת) לְעוֹלָמוֹת דָּאֵף שְׁעַל-יְדֵי עֲבוּדַת הַקְּרָבָנוֹת נִמְשָׁךְ הָאוֹר
4 דְתַהוּ, שְׁבִאוּפֵן כִּלְלִי נִעְלָה מֵהָאוֹר שֶׁל 'הִיקוֹן' וְנִחְשָׁב אֹרֶךְ שֶׁלֹּמְעֵלָה
5 מֵהַעוֹלָמוֹת מְפַל-מְקוֹם אֵין
6 זֶה אֹרֶךְ חֲדָשׁ, שֶׁאִפְשָׁר לִוְמַר
7 שֶׁמְעוֹלָם לֹא נִמְשָׁךְ לְעוֹלָם לְפִי
8 שְׁהָאוֹרוֹת דְתַהוּ יֵשׁ לָהֶם
9 שִׁיכוּת אֶל הַתִּיקוֹן. דְהִנְהָ
10 לְמִרוֹת שִׁישׁ הַבְּדֵל מֵהוֹתִי בֵין
11 תַהוּ וְתִיקוֹן, בְּכֹל זֹאת תַהוּ
12 וְתִיקוֹן יֵשׁ לָהֶם שִׁיכוּת זֶה
13 לְזֶה, שְׁהָרִי תַהוּ הוּא
14 בְשִׁבִיל הַתִּיקוֹן, וְהִסִּיבָה לֶכֶן
15 שֶׁמִּלְכַתְחִילָה הִיָּה עוֹלָם תַהוּ
16 הוּא כְּדִי שֶׁלֹּאחֵר מִכֵּן יִהְיֶה עוֹלָם
17 הַתִּיקוֹן כְּמֵאֲמָר¹⁸ בּוֹנָה
18 עַל-מְנַת לְסֹתֵר, וְסוֹתֵר
19 עַל-מְנַת לְבָנוֹת¹⁹, כְּמוֹ
20 שֶׁמִּצִּינּוּ בְהַלְכוֹת שֶׁבֶת שִׁישׁ בְּנִיין
21 שֶׁאִמְנָם הָאֲדָם עוֹשֶׂה פְעוּלָה שֶׁל
22 בְּנִיָּה אֲבֵל הַכוּוֹנָה וְהַתְּכִילִית הִיא
23 לְסֹתֵר וְלִהְרוֹס וְלִכֵּן הוּא נִחְשָׁב
24 סֹתִירָה וְהִרְסָה וְכֵן לְהִיפֵךְ שִׁישׁ
25 פְעוּלָה שֶׁל סֹתִירָה וְהִרְסָה
26 שְׁנַעֲשִׂית עַל מְנַת לְבָנוֹת וְלִכֵּן
27 הִיא נִחְשָׁבֶת בְּנִיין, וְלִעֲנִינֵינוּ
28 לְמִרוֹת שֶׁמִּצַּד מֵהוֹת וְאֵיכוֹתוֹ
29 עוֹלָם תַהוּ וְאֵינוֹ דוֹמָה לְעוֹלָם
30 הַתִּיקוֹן, אֲבֵל הַמְטֵרָה וְהַתְּכִילִית
31 שֶׁלּוֹ הִיא הַתִּיקוֹן הִינְנוּ דְבִנְיָן וְשִׁבִירַת הַתַּהוּ הֵן בְּרִיאָתוֹ מִלְכַתְחִילָה
32 וְהֵן עֲנִיין הַשְּׁבִירָה שֶׁהִיא בּוֹ הַכוֹל הוּא בְשִׁבִיל הַתִּיקוֹן, וְאֵף דְשִׁיכוּת
33 זֶה בֵין תַהוּ וְתִיקוֹן שֶׁמוֹכִיחָה עַל קֶשֶׁר וְיִקָּח בִּינֵיהֶם הוּא בְּפִלְיִם דְתַהוּ,
34 שְׁהָרִי הַשְּׁבִירָה הִתְּהָה בְּפִלְיִם דְתַהוּ שְׁמֵהֶם נִעֲשֶׂה הַתִּיקוֹן,
35 אֶבֶל הָאוֹר נִסְתַּלַּק לְמַעְלָה, לְכַאוּרָה הִיָּה מְקוֹם לְשֹׂאֵל עַל הַקְּבִיעָה
36 שִׁישׁ קֶשֶׁר בֵּין תַהוּ לְתִיקוֹן מִכֵּן שֶׁהַתִּיקוֹן נִעֲשֶׂה מִתַּהוּ בְּעַקְבוֹת הַשְּׁבִירָה
37 שֶׁהִיָּתָה בּוֹ וְהִרִי הַשְּׁבִירָה הִיָּתָה בְּכֹלִים שֶׁלֹּא יִכְלוּ לְקַלוֹט וְלִהְיֵיל בְּתוֹכָם אֵת
38 הָאוֹרוֹת, וְאֵילוֹ הָאוֹרוֹת עֲצֻמָּן לֹא 'שְׁבִירוֹ' וְלֹא הַתְּכַטְלוֹ מִמִּצִּיאוֹתָם אֵלָּא עֵלּוֹ
39 וְנִסְתַּלַּקוּ לְמַעְלָה וְבִסּוּפוֹ שֶׁל הַתְּהַלִּיךְ הָאוֹר דְתַהוּ נִתְעַלָּה וְנִתְרַחַק מֵהַתִּיקוֹן,
40 וְאִם כֵּן יֵשׁ הַבְּדֵל גְּדוֹל וְרִיחוֹק הָעֵרֶךְ בֵּין תַהוּ וְתִיקוֹן, עַל כֵּךְ בֵּא הַמַּעֲנֶה -
41 מְפַל-מְקוֹם לְהִיָּתוֹת שְׁהַפְּלִיִם דְתַהוּ שֶׁשְׁבִירוֹ בְשִׁבִיל הַתִּיקוֹן יֵשׁ
42 לָהֶם שִׁיכוּת אֶל הַתִּיקוֹן, כִּי מֵהֶם נִעֲשֶׂה וְנוֹצֵר הַתִּיקוֹן וְהָאוֹר דְתַהוּ

ביאור בדרך אפשר

1 יֵשׁ לוֹ שִׁיכוּת לְפִלְיִם דְתַהוּ כְּפִנ"ל, כְּמִבּוֹאֵר לְעִיל כְּמֵהַ אַאוֹרוֹת
2 מִשְׁפִּיעִים עַל הַכֹּלִים וְהַכֹּלִים מִשְׁפִּיעִים עַל הָאוֹרוֹת אִם כֵּן הָרִי בִסּוּפוֹ שֶׁל
3 דָּבָר יֵשׁ שִׁיכוּת לְהָאוֹרוֹת דְתַהוּ עִם הַכֹּלִים דְתִיקוֹן, אֵף שֶׁאֵין זֶה
4 שִׁיכוּת כֹּל כֵּךְ גְּלוּיָה וְיִשִּׁירָה כְּמוֹ שִׁיכוּת שֶׁל הַכֹּלִים דְתַהוּ עִם הַתִּיקוֹן
5 וְלָכֵן הִנְהָ הָאוֹרוֹת דְתַהוּ
6 אֵינָם הַמְשַׁכַּת אֹרֶךְ חֲדָשׁ,
7 שֶׁנִּפְעַל רַק עַל יְדֵי הַקְּרַבַּת
8 הַקְּרַבָּנוֹת - "אֲכִילַת מִזְבַּח"
9 אֶלָּא הֵם בְּבַחֲנֵינָה הַהֶאֱרָה
10 הַשִּׁיכָת לְעוֹלָמוֹת
11 מִלְכַתְחִילָה, מִעֲצֵם עֲנִינָה
12 וּמֵהוֹתָה, שְׁפִלְלוּתָהּ הִיא
13 בְּחִינַת מְלָכוֹת דְאֶצִּילוֹת
14 שֶׁהִיא הַבְּחִינָה שֶׁדְּרַכָּה הָאוֹר
15 הָאֵלוֹקִי יוֹרֵד וְנִמְשָׁךְ מִלְמַעְלָה
16 לְמַטָּה לְבִרוֹר עוֹלָמוֹת וְנִבְרָאִים
17 מוֹגְבָלִים.
18 לְסִיכּוֹם, עֲנִיין 'אֲכִילַת מִזְבַּח'
19 שֶׁבְּעִבּוּרַת הַקְּרַבָּנוֹת אֲכֵן פּוֹעֵל
20 הַעֲלָאָה שֶׁל הַבְּהֵמָה מִלְמַטָּה
21 לְמַעְלָה, וְהוֹחִיָּת הַרוּחָנִית שֶׁלָּה
22 מִתְעַלָּה לְעוֹלָמוֹת עֲלִיוֹנִים, אֲבֵל
23 אֵף עַל פִּי שֶׁהַעֲלִיָּה הִיא עַד
24 לְשׁוֹרֵשׁ וּמְקוֹר הַחַיּוֹת בְּעוֹלָם
25 הַתַּהוּ, וְכֵן יִשְׁנֶה הַמְשַׁכָּה שֶׁל
26 הָאוֹרוֹת דְתַהוּ מִלְמַעְלָה לְמַטָּה,
27 סוֹף סוֹף הַהַעֲלָאָה הִיא רַק עַד
28 סְפִירַת הַמְּלָכוֹת שֶׁבְּאֶצִּילוֹת,
29 בְּחִינָה שֶׁמִּשְׁפִּיעָה וּמִמְשִׁיכָה
30 חַיּוֹת לְעוֹלָמוֹת וְנִבְרָאִים
31 מוֹגְבָלִים, וְהַהִמְשַׁכָּה הִיא שֶׁל אַאוֹרוֹת שֶׁשִּׁיכִים לְעוֹלָם הַתִּיקוֹן, הָאֵרָה שֶׁשִּׁיכַת
32 לְעוֹלָמוֹת וְלֹא לְמַעְלָה מֵהַעוֹלָמוֹת (כְּמִבּוֹאֵר לְעִיל בְּהַרְחָבָה).
33 אִמְנָם אֲכִילַת אֲדָם שֶׁבְּעִבּוּרַת הַקְּרַבָּנוֹת, הִינְנוֹ אֲכִילַת הַקְּרַבָּנוֹת עַל יְדֵי
34 הַכּוּוֹנִים, כְּנוֹכַר לְעִיל הוּא הַמְשַׁכָּת אֹרֶךְ חֲדָשׁ שְׁלִמְעָלָה
35 מִהַעוֹלָמוֹת, כְּפִי שֶׁהוֹלֵךְ וּמִבְּאֵר.
36 דְהִנְהָ, אֲדָם בְּמִשְׁמַעוֹתוֹ הַרוּחָנִית, בְּאֵלוֹקוֹת, הוּא בְּחִינַת זְעִיר אֲנַפִּין,
37 מִלִּילוּתִי: פְּנִים זְעִירוֹת. וּבְדֶרֶךְ כֹּלֵל הַכוּוֹנָה לְמִידוֹת הָעֲלִיוֹנוֹת שֶׁבְּעוֹלָם הָאֶצִּילוֹת
38 (שְׁבִיחַס לְאוֹר הָאֵלוֹקִי שֶׁבְּבַחֲנֵינָה הַמוֹחִין, הָאוֹר שֶׁבְּמִידוֹת הוּא בְּבַחֲנֵינָה 'קְטָנוֹת')
39 כְּמוֹ שְׁפָתוֹב²⁰ וְעַל דְמוֹת הַכְּפָסָא שֶׁבְּמִרְכָּבָה הָעֲלִיוֹנָה דְמוֹת
40 כְּמִרְאֵה אֲדָם, שֶׁהוּא בְּחִינַת זְעִיר-אֲנַפִּין, וּבְחִינַת זְעִיר-אֲנַפִּין
41 הַמִּידוֹת הָעֲלִיוֹנוֹת (בְּשׁוּנָה מִמִּידַת הַמְּלָכוֹת שֶׁכֵּל עֲנִינָה הוּא לְהַשְׁפִּיעַ לְעוֹלָמוֹת
42 וְנִבְרָאִים מוֹגְבָלִים) הוּא בְּכֹלֵל עוֹלָמוֹת הָאֵין-סוֹף, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב

(18) לשון חז"ל — שבת לא, ב. (19) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ג ח"ב ע' תשכח. מאמרי אדמו"ר האמצעי דברים ח"ב ע' תקפב ואילך. ובכ"מ. (20) יחזקאל א, כו.

והוא עומד עליהם תחת העץ ויאכלו

ביאור בדרך אפשר

1 רבנו ב'תורה אור' פ'רשת תרומה²¹ על פסוק²² כרוב אחד
 2 מקצה מזה וכרוב אחד מקצה מזה, שהם ב' קצוות, היינו
 3 שבניין הרוחני הפנימי של הכרובים שהיו במשכן יש חיבור של שני קצוות
 4 קצה הא' הוא בחינה עליונה שבנבכראים שהוא בחינת
 5 מלכות שבעולם האצילות,
 6 וקצה הב' הוא בחינת
 7 זעיר-אנפין המידות
 8 העליונות שהוא סוף
 9 עולמות האין-סוף, דעם
 10 היותו סוף מדרגות
 11 האין-סוף, והדרגה הכי
 12 תחתונה שבהם מפל-מקום,
 13 הוא בכלל המאציל הבורא
 14 (שלגבי בריאת עולם האצילות
 15 נקרא 'מאציל' כדי להורות
 16 שעולם האצילות בטל לגמרי
 17 לאלוקות ואין בו שום הרגשה
 18 של 'יש' ומציאות, וככתוב בספר
 19 התניא שעולם האצילות הוא
 20 "אלוקות ממש").
 21 ומפל-מקום למרות שבחינת
 22 זעיר אנפין' שהיא בחינת 'אדם'
 23 שייכת לאין סוף' ולא ליבראים'
 24 צריך להיות בזה המושב
 25 אור, ותוספת אורות עליונים
 26 יותר ממה שיש בבחינת אלו
 27 מצד עצמם שזהו ענין
 28 אכילת אדם שנתוסף
 29 חיות באדם, כשם שבאדם
 30 הגשמי, האוכל מוסיף חיות, כך
 31 כביכול באדם העליון האכילה'
 32 (שעל ידי עבודת הקרבנות
 33 למטה) פועלת תוספת חיות
 34 ותוספת אור לפי שעם היותו בכלל עולמות האין-סוף, ולכאורה
 35 יש בו אור וחיות ללא הגבלה ואינו זקוק לתוספת אור ותוספת עליו
 36 מפל-מקום להיותו סוף וסיום עולמות האין-סוף, והדרגה הכי
 37 תחתונה שבאין סוף היינו שהוא בגדר תחלה וסוף, שילוב של
 38 "תחילה" ו"סוף" היינו חיבור של אין-סוף עם מה שלמטה מאין-סוף אם פן
 39 הוא הארה לבד שאינו תופס מקום כלל, וחסרה לו חיות
 40 ו'מציאות' משלו וצריכה להיות ההמשכה בבחינת זעיר-אנפין
 41 מבחינת האור שלמעלה מעולמות לגמרי, על-ידי אכילת
 42 כהנים למטה. והינו שההמשכה שעל-ידי אכילת אדם אכילת
 43 הכהנים למטה שגורמת תוספת אור וחיות באדם העליון, כביכול, היא

ביאור בדרך אפשר

44 המושכת אור חדש שלמעלה לגמרי מהעולמות, דלא זו
 45 בלבד שאינו פמעלת העלה הסיבה והמקור על העלול התוצאה,
 46 אשר כמבואר לעיל (לענין מעלת האורות דתוהו) כיוון שהיחס בין העילה
 47 והעלול הוא קרוב, הרי מעלת העילה על העלול איננה כל-כך בריחוק הערך
 48 (כשונה מהתהוות בדרך 'יש'
 49 מאין' שאין כל ערך ודמיון בין
 50 היש' לאין', ומעלת האין' היא
 51 לאין שיעור) אלא שהוא
 52 האור שנוסף באדם העליון על
 53 ידי 'אכילת אדם' הוא אור
 54 חדש שלמעלה
 55 מהעולמות לגמרי בשונה
 56 מהאור שנמשך על-ידי 'אכילת
 57 מזבח' שאיננו אור חדש,
 58 כמבואר לעיל.
 59 ה) והנה כשם שבזמן
 60 הפית היו בעבודת הקרבנות
 61 בבית המקדש ב' הענינים
 62 דאכילת מזבח ואכילת
 63 כהנים, כמו כן גם עכשו
 64 בזמן הגלות יש ב' אכילות,
 65 היינו שני ענינים ורחניים שונים
 66 הנפעלים על-ידי אכילה אכילת
 67 חל ואכילת שבת, שהם
 68 דגמת אכילת מזבח
 69 ואכילת כהנים שלכל אחת
 70 מהן יש פעולה רוחנית שונה.
 71 דאכילת חל, שעליה
 72 נאמר²³ ובטן רשעים
 73 תחסר, כלומר שיש עסק עם
 74 דברים בלתי רצויים הוא ענין
 75 הברורים, אכילת מזון גשמי
 76 שיש בו תערוכת טוב ורע (כי
 77 החיות שלו היא מ'קליפת נוגה' שיש בה תערוכת טוב ורע, כמבואר בספר
 78 התניא) והאדם עושה פעולה של 'בירור' ומפריד את הטוב מהרע ומעלה את
 79 הטוב לקדושה והוא פענין אכילת מזבח שאף היא מבררת ומעלה את
 80 הקרבנות לקדושה, כמבואר לעיל. ואכילת שבת, שעליה נאמר²³
 81 באותו פסוק צדיק אוכל לשבע נפשו, אכילה שכל כולה ענין חיובי
 82 הוא ענין המשכת והתגלות אור חדש מלמעלה למטה ותוספת אור
 83 בקדושה עצמה, והוא פענין אכילת כהנים.
 84 ומוסיף ומפרט את ההבדל בין אכילת חול (הדומה לאכילת מזבח) לאכילת
 85 שבת (הדומה לאכילת אדם):
 86 והענין הוא, דהנה האכילה דחל הוא ענין עבודת הברורים,

ביאור בדרך אפשר

1 לְכַרֵּר אֶת הַטוֹב מִן הָרַע, כְּדַאיִתָּא בְּזִהְרָא²⁴ לַגְּבִי כֹל אֲכִילָה נְהָמָא
 2 אַפּוּם חֲרָבָא לִיכּוּל, שֶׁאֲכִילַת לַחַם הַיָּא 'לְפִי חֲרָב' וְדוּמָה לְמַלְחָמָה כִּי
 3 'עֲבוּדַת הַבִּירוּרִים' הִיא בִּאֲמֻצְעוֹת מִגַּע עִם הַגִּשְׁמִיּוֹת שֶׁהִמְאָכַל הַגִּשְׁמִי
 4 הוּא מְקַלְפַת נִגְהָ שְׂיִישׁ בּוֹ תַעְרֹכַת רַע, וְהָאָדָם בְּטַבְעוֹ נִמְשָׁךְ
 5 לְמַאָכַל, וּמֵתְאוּוֹה לֵאכּוֹל
 6 וְלִכֵּן יָכוֹל עֲלוֹל הַמַּאָכַל 1
 7 לְהוֹרִיד אֶת הָאָדָם, לְמַעַב 2
 8 רוּחָנִי נְחוּת כַּמְבוּאָר בְּסִפְרֵי הַתְּנַיָּא 3
 9 (פֶּרֶק ז') אֲשֶׁר "מִי שְׁהוּא בּוּזְלוּלִי 4
 10 בְּשֶׁר וְסוּבְאֵי יִין לְמִלְאֵת תְּאוּוֹת 5
 11 גּוֹפּוֹ וּנְפִשּׁוֹ הַבְּהֵמָה... הִנֵּה עַל- 6
 12 יָדֵי זֶה יוֹרֵד חַיּוֹת הַבֶּשֶׂר וְהַיִּין 7
 13 שֶׁבְקָרְבוֹ וְנִכְלַל לְפִי עֲשֵׂה בְרַע 7
 14 גְמוּר שֶׁבְשִׁלוּשׁ קְלִיפּוֹת הַטְּמֵאוֹת 8
 15 וְגוֹפּוֹ נַעֲשֵׂה לְהֵן לְבוֹשׁ וּמְרַכְבָּה 9
 16 לְפִי עֲשֵׂה, עַד אֲשֶׁר יוֹשֵׁב הָאָדָם 10
 17 וַיַּחְזוֹר לְעֲבוּדַת ה' וְלַתּוֹרָתוֹ" 11
 18 וְזֶהוּ עֲנִין הַמְּלַחְמָה 12
 19 הַרוּחָנִית שֶׁנִּדְרָשֶׁת בַּעַת הַאֲכִילָה, 12
 20 שְׁצָרִיךְ הָאָדָם לְפַעַל 13
 21 בְּעֲצָמוֹ שְׂלָא זֹו בְּלִבְד 14
 22 שֶׁהִמְאָכַל לֹא יוֹרִיד אוֹתוֹ 15
 23 מִדְּרַגְתּוֹ הַרוּחָנִית עַד כַּדִּי כִן 16
 24 שִׁיחִיה "לְבוּשׁ" לְקְלִיפּוֹת 17
 25 הַטְּמֵאוֹת, אֲלָא עוֹד זֹאת, 18
 26 שֶׁהוּא יִכְרֵר אֶת הַמַּאָכַל 19
 27 וַיַּעֲלֶה אוֹתוֹ לְקַדְשָׁהּ. 20
 28 וְהִנֵּה, בְּרוּר זֶה שֶׁל הַטוֹב 21
 29 הַמַּעוּרָב בְּמִזְוֹן הַגִּשְׁמִי וְהַעֲלֵאוֹתוֹ 22
 30 לְקַדְשָׁה עַל-יָדֵי 23
 31 הַתְּגַלּוֹת נִפְשׁ הָאֱלֹקִית 24
 32 דְּוִקָּא, רַק בְּכוּחַ הָאָרֶה שֶׁל הַנֶּפֶשׁ הָאֱלֹקִית שֶׁבָאָדָם דְּלֵהוּיֹת שֶׁהָאָדָם
 33 מְטַבְעוֹ, מִצַּד נִפְשׁוֹ הַבְּהֵמִית שִׁישׁ לֵה תְאוּוֹת גִּשְׁמִיּוֹת בְּדוּמָה לְבַהֲמָה
 34 וּמְכַל-שִׁפְן מִצַּד גּוֹפּוֹ, שְׂאִינוּ מְהוּת רוּחָנִית-נִפְשִׁית אֲלֵא מִצִּיאוֹת גִּשְׁמִית
 35 נִמְשָׁךְ לְדַכְּרֵי הַגִּשְׁמִי, וּמִשׁוּם זֶה אֶפְשָׁר יִתְכַּן שֶׁכִּאֲשֶׁר הָאָדָם אוֹכֵל
 36 מִזְוֹן גִּשְׁמִי שְׂלָא זֹו בְּלִבְד שְׂלָא יַפְעַל בְּרוּר בְּמַאָכַל, אֲלָא
 37 אֲדַרְבָּה שֶׁהִמְאָכַל יוֹרִיד אוֹתוֹ, כַּמּוּאָב לְעִיל מִסְפַּר הַתְּנַיָּא שֶׁאֲכִילָה
 38 וְשִׁתְיָה מִתּוֹךְ כּוֹנֵה לְמֵלֵא אֵת תְּאוּוֹתוֹ מוֹרִידָה אֵת הָאָדָם לְמַעַב רוּחָנִי יוֹרֵד
 39 לִכֵּן הִנֵּה הַבְּרוּר הוּא עַל-יָדֵי הַתְּגַלּוֹת אֹר מִתּוֹךְ נִפְשׁ הָאֱלֹקִית
 40 דְּוִקָּא. וְלִכֵּן כִּיּוֹן שִׁבְיוֹר הַמִּזְוֹן הַגִּשְׁמִי נִפְעַל בְּכוּחַ הַתְּגַלּוֹת שֶׁל הַנֶּשְׁמָה,

ביאור בדרך אפשר

41 הַנֶּפֶשׁ הָאֱלֹקִית, אָסוּר לְאָכַל קֶדָם הַתְּפִלָּה כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב²⁵ לֹא
 42 תֵּאכְלוּ עַל הַדָּם, וְדַרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל²⁶ לֹא תֵּאכְלוּ קֶדָם
 43 שֶׁתְּתַפְּלְלוּ עַל דַּמְכָם, כִּי דוֹקָא עַל-יָדֵי הַקְּדָמַת עֲבוּדַת
 44 הַתְּפִלָּה כִּאֲשֶׁר הָאָדָם מִתְּפַלֵּל כְּנֹדֶשׁ מִתּוֹךְ עֲבוּדָה רוּחָנִית נִפְשִׁית פְּנִימִית
 45 וּמֵתְעוּרֵר לְהִתְקַרֵּב לְאֱלֹקוֹת
 46 וְלִהְתַּחֲבֵר עִם הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 47 וְלִדְבוֹק בּוֹ שְׁעַל-יָדֵהּ פּוֹעַל
 48 בְּעֲצָמוֹ הַתְּגַלּוֹת נִפְשׁ
 49 הָאֱלֹקִית²⁷, יְכוּלָה לְהֵיּוֹת
 50 לְאַחַר מְכַן, בִּאֲכִילָה שְׁהוּא אוֹכֵל
 51 לְאַחַר הַתְּעוּרָרוֹת הַנִּשְׁמָה
 52 בִּאֲמֻצְעוֹת עֲבוּדַת הַתְּפִלָּה
 53 עֲבוּדַת הַבְּרוּרִים וְהַעֲלֵאת
 54 הַמִּזְוֹן לְקַדְשָׁהּ. וְהִנֵּנוּ,
 55 שְׂבִלָּא הַקְּדָמַת עֲבוּדַת
 56 הַתְּפִלָּה, לֹא נִיתֵן לְפַעוֹל אֵת
 57 בִּירוּר הַמִּזְוֹן הַגִּשְׁמִי. וְטַעַם
 58 הַדְּבַר, הִנֵּה בִּינּוֹן שֶׁהָעֲבוּדָה
 59 שֶׁל בִּירוּר הַטוֹב מִן הָרַע הִיא
 60 בְּדַרְךְ מְלַחְמָה, וְעֲנִין
 61 הַמְּלַחְמָה הוּא שְׂגָם
 62 ה'לְעוֹמֵת-זֶה' הַצַּד שֶׁכְּנֹדֶה,
 63 הִינֵנוּ הַקְּלִיפּוֹת וְהַסְּטֵרָא-אַחֲרָא
 64 (הַנִּקְרָא "לְעוֹמֵת זֶה" בְּלִשׁוֹן
 65 הַפְּסוּק "אֵת זֶה לְעוֹמֵת זֶה עֲשֵׂה
 66 הָאֱלֹקִים") מִתְּגַבֵּר יוֹתֵר לַגְּבִי
 67 פַּעוֹלָתוֹ בְּדַרְךְ כִּלְלִי, כְּמוֹ
 68 שֶׁפְּתוּב²⁸ בְּחוֹרָה לַגְּבִי יַעֲקֹב
 69 וְעֵשׂוֹ וְלֵאוֹם מְלֵאִים יַאֲמִין,
 70 וּבְסִפְרֵי הַתְּנַיָּא מִשְׁתַּמֵּשׁ רַבְּנּוּ
 71 הַזֶּקֶן בְּדִמְיוֹ זֶה לַגְּבִי הַמְּלַחְמָה
 72 וְהַמַּבְכֵּי הַרוּחָנִי שְׂקִיִּים בָּאָדָם בִּין הַנֶּפֶשׁ הַבְּהֵמִית מִצַּד אֶחָד לְנִפְשׁ הָאֱלֹקִית
 73 מִצַּד שֵׁנִי (וְזֶה לְשׁוֹנוֹ בְּפֶרֶק ט': "הִנֵּה כְּתִיב וְלֵאוֹם מְלֵאִים יַאֲמִין כִּי הַגּוֹף נִקְרָא
 74 עֵיר קְטָנָה וְכַמּוֹ שֵׁנִי מְלָכִים נְלַחְמִים עַל עֵיר אַחַת שֶׁכֵּל אֶחָד רוּצָה לְכַבֵּשׁ
 75 וְלִמְלוֹךְ עֲלֶיהָ דֵּהִינּוּ לְהַנְהִיג יוֹשְׁבֵיהָ כְּרַצוֹנּוּ... כֵּן שְׁתֵּי הַנֶּפֶשׁוֹת הָאֱלֹקִית
 76 וְהַחַיּוֹנִית הַבְּהֵמִית שֶׁמְהַקְלִיפָה נְלַחְמוֹת זֹו עִם זֹו עַל הַגּוֹף וְכֵל אֲבִרְיוֹ...)
 77 אִי-אֶפְשָׁר לְהֵיּוֹת הַבְּרוּר, וְכִאֲשֶׁר ה'לְעוֹמֵת זֶה' מִתְּגַבֵּר, הָאָדָם לֹא יְכוּל
 78 לְבַצֵּעַ אֵת 'עֲבוּדַת הַבִּירוּרִים' הַאֲמוּרָה וְדוֹקָא עַל-יָדֵי הַקְּדָמַת עֲבוּדַת
 79 הַתְּפִלָּה שְׂפּוֹעַל בְּעֲצָמוֹ הַתְּגַלּוֹת נִפְשׁ הָאֱלֹקִית, שֶׁתֵּאִיר בְּנִפְשׁ
 80 הַבְּהֵמִית וּבְגוֹף הַגִּשְׁמִי הִנֵּה עַל-יָדֵי-זֶה בְּכּוּחַ לְנַצַּח אֵת הַמְּלַחְמָה.

(24 ח"ג קפח, ב. 25) קדושים יט, כו. 26) ברכות יו"ד, סע"ב. 27) ראה לקו"ת פינחס עט, ד. מאמרי אדמו"ר הזקן פרשיות ח"ב ע' תשמז. מאמרי אדה"ז הקצרים ע' שב ואילך. מאמרי אדמו"ר האמצעי ויקרא ח"ב ע' תשנו. אוה"ת בראשית (כרך ו) תתרכ, א. סה"מ תרפ"ט ע' 85. וש"נ. 28) תולדות כה, כג. וראה פרש"י שם. פסחים מב, ב. מגילה ו, א. זח"ב רלו, א. לקו"ת צו יא, ב. ואתחנן ד, סע"ד.

והוא עומד עליהם תחת העץ ויאכלו

ביאור בדרך אפשר

1 וְהִינּוּ, שְׂבֻשַׁעַת הַבְּרֹרִי גּוֹפָא עצמו, כאשר האדם אוכל את המזון
 2 בפועל אִי-אֶפְשָׁר אין לו את היכולת לְפַעַל בְּעֲצָמוֹ הַתְּגַלּוֹת נֶפֶשׁ
 3 הָאֱלֹקִית, דבר שיכול להיות דווקא על-ידי התעוררות הנשמה שנפעלת בעת
 4 התפילה שְׁהָרִי אֲדַרְבָּה לא זו בלבד שהאוכל איננו מעורר את הנשמה
 5 אלא הַמְאָכֵל מוֹרִידוֹ
 6 לְמִטָּה, וגורם לאדם דווקא
 7 ירידה רוחנית וּבִטְבֻעוֹ נִמְשָׁךְ
 8 האדם ומתאוה לְדָבָר
 9 הַגִּשְׁמִי ולכן הרי זה אך טבעי
 10 שהאכילה תגרום לו לשקוע יותר
 11 בגשמיות ויהיה לו עוד יותר
 12 קשה לעסוק בעבודת הביורורים.
 13 וְרַק עַל-יַד־יְהוָה שְׂמֻקְדָם
 14 לְכֵן לפני האכילה (שהיא דווקא
 15 לאחר התפילה, כאמור שאסור
 16 לאכול לפני התפילה) פּוֹעֵל
 17 בְּעֲצָמוֹ הַתְּגַלּוֹת נֶפֶשׁ
 18 הָאֱלֹקִית, אֲזִי יָכוֹל לְפַעַל
 19 הַבְּרֹרִי בְּדָבָר הַגִּשְׁמִי.
 20 וּמִכָּל זֶה מוֹבֵן שֶׁהָאֲכִילָה
 21 דְּחַל שֶׁהִיא בדומה לאכילת
 22 מזבח/ כמבואר לעיל אֵינָה
 23 הַמְשַׁכֶּת אֹרֶךְ הַדָּשׁ,
 24 ואיננוספי כִּי אִם הַמְשַׁכֶּת
 25 והתגלות האור שְׂבֻעוֹלָמוֹת,
 26 שְׂמֻגְלָה אֶת הָאֹרֶךְ שְׂקִיִּים
 27 כבר בעולמות המוגבלים
 28 ומותאם לפי ערכם עַל-יַד־יְהוָה
 29 שְׂמֻקְבָר אֹתוֹ מִהָרַע וּפּוֹעֵל
 30 בו עילוי. מִה-שְׂאִינ־כֵן
 31 אֲכִילַת שֶׁבֶת אֵינָה עֲגִיז
 32 הַבְּרֹרִיִּים של הרע מהטוב,
 33 שְׁהָרִי בְּשֶׁבֶת בּוֹרֵר אֲסוּר
 34 אחת מל"ט המלאכות האסורות בשבת היא מלאכת 'בורר' שעניינה הוא
 35 הוצאת פסולת (דבר לא רצוי) מתוך אוכל (דבר שמעוניינים בו), וכשם
 36 שפועלת ה'בורר' בגשמיות אסורה בשבת, כך 'עבודת הביורורים' הרוחנית
 37 שמתקיימת בחול על ידי האכילה, לא מתבצעת בשבת. דְּבִשְׂשַׁעַת יְמֵי הַחֹל
 38 הִגָּה תִּנְאָ סְדוּרָא דְּפֶת נֶקֶט, הַחֹרֶשׁ וְהַזֹּרֵעַ כּוּ' הַבּוֹרֵר²⁹,
 39 נאמר בגמרא של"ט המלאכות האסורות בשבת מנויות במשנה לפי סדר
 40 המלאכות הנחוצות כדי להכין לחם ולכן התחלה היא בחרישה וזריעה וכן
 41 הלאה ובכלל זה מלאכת בורר שהיא חלק מהכנת החיטים לטחינה וכן נפיו
 42 הקמח אֲכָל בְּשֶׁבֶת בּוֹרֵר אֲסוּר, כמו כל שאר המלאכות המנויות במשנה

ביאור בדרך אפשר

43 כתהליך הכנת הלחם. והסיבה לכך שבשבת אין מקום לעבודה הרוחנית של
 44 'עבודת הביורורים' באכילה היא מִשּׁוֹם דְּבִשְׂשַׁעַת אֵינן תְּעֻרּוּבוֹת
 45 טוֹב-וְרָע, כִּידוּעַ אֲשֶׁר בְּעֶרְב שֶׁבֶת אַחֲרֵי חֲצוֹת נִפְרָד הָרַע
 46 מִן הַטוֹב מעצמו, שְׁהָרַע יוֹרֵד ויוצא מהטוב כדברי הוזהר בְּשֶׁלְהוֹבָא
 47 דְּאֶשָׂא³⁰, בשלהבת אש
 48 וּכְמוֹ שְׂכֶתֶב ה'צִמְחָה
 49 צִדְקָ³¹ שְׂשָׂאֵל מִרְבֵּנוּ
 50 הַזְקֵן אֵיךְ יִתְכַן לומר
 51 שְׂבֻשַׁעַת אֵינן מְבַרְרִים
 52 הַטוֹב מִן הָרַע אֲלָא
 53 מְעַלִּים הַטוֹב, דָּאִם כֵּן
 54 מֵה נַעֲשֶׂה בְּרַע שְׁהִיָּה
 55 בְּמֵאֲכָל, היינו לאן הוא נעלם
 56 וְאִם כֵּן כִּיוֹן שֶׁלֹא יִתְכַן
 57 שֶׁהָרַע 'נאבד' בְּהִכְרַח
 58 שְׂמֵתִבְרַר כּוּ' ומה פשר
 59 האמירה שבשבת אין מקום
 60 לעבודת הביורורים, וכי האכילה
 61 בשבת לא משפיעה על הרע.
 62 וְהַשִּׁיב לוֹ, רבנו הזקן שָׁזָה
 63 אֵינּוּ, שאין זה נכון לומר שגם
 64 בשבת יש 'ביורור' כִּי בְּשֶׁבֶת
 65 נִפְרָד הַטוֹב שְׂבִנְגָה מִן
 66 הָרַע שְׂבִנְגָה כְּנֹכַח לעיל
 67 שהמזון מקבל את חיותו
 68 מקליפת נוגה שיש בה תערוכת
 69 טוב ורע, ובעוד שבימי החול
 70 ההפרדה בין הרע והטוב נעשית
 71 על ידי האדם, הרי באכילת
 72 השבת אין צורך בכך כי ההפרדה
 73 נעשתה כבר מְעַרְב שֶׁבֶת
 74 וְעוֹלָה לְמַעְלָה, וְכֵן כָּל
 75 הַדְּבָרִים הַגִּשְׁמִיִּים
 76 הַנִּמְשָׁכִים מִנְּגָה שְׂגָם מִהֶם מִתְפָּרֵד הָרַע דִּנְגָה וְנִשְׁאָר רַק
 77 הַטוֹב ודבר זה נעשה כבר מערב השבת. אֲלָא שָׁזָה נַעֲשֶׂה בְּפִנְיָמִית
 78 הַפֶּתַח והחיות הרוחנית שְׂבִמְאָכֵל, וְלִפְיָכָף אֵינן נִפְרָד מִבְּחוּץ לְעֵינֵי
 79 הָרוּאָה והמביט בעין גשמית פשוטה ורואה רק את חיצוניות המאכל לא
 80 רואה שבשבת יש במאכל שינוי כלשהו לעומת ימי החול, אבל האמת הפנימית
 81 היא שכבר בערב שבת יש הפרדה ו'ביורור' במזון. וְלִכֵּן הִגָּה בְּשֶׁבֶת בּוֹרֵר
 82 אֲסוּר, כי אין בו צורך לאחר שהביורור כבר נעשה מעצמו בערב שבת,
 83 וְהָאֲכִילָה דְּשֶׁבֶת הִיא הַמְשַׁכֶּת אֹרֶךְ הַדָּשׁ שְׂלִמְעָלָה מְעוֹלָמוֹת
 84 שלא היה קיים במאכל מתחילת בריאתו כמזון גשמי.

(29) שבת עד, ב. (30) ראה זח"ג רג, ב. הוספות לתו"א ס"פ כי תשא. סהמ"צ להצ"צ מצות לא תבערו אש, בסופה (צ, א). (31) סהמ"צ .סח

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 וְהָגַהּ, גַּם לְהֶאֱכִילָהּ דְשֶׁבֶת שֶׁהִיא הַמְשַׁכֶּת אֹרֶךְ חַדְשׁ, צְרִיכָה
2 לְהֵיטֵב מְקַדְּמֵם עֲבוּדַת הַתְּפִלָּה, נִתְבָּאָר לְעֵיל שְׁלֹפְנֵי 'עֲבוּדַת הַבִּירוּרִים'
3 שֶׁל הָאֲכִילָה בִּימֹת הַחֹל חֲצִיכָה לְהֵיטֵב עֲבוּדַת הַתְּפִלָּה שֶׁעַל־יְדֵה הָאָדָם מִגְלָה
4 אֶת נַפְשׁוֹ הָאֱלוּקִית וּמִתְגַּבֵּר עַל הַנְּטִייה הַטְּבַעִית וְהַמְשִׁיכָה הַטְּבַעִית לְאוּכַל.

5 וּבִמְקוֹם לְאוּכַל כְּדֵי לְמַלֵּא אֶת
6 תְּאוֹת נַפְשׁוֹ, הוּא אוֹכֵל בְּכוֹנֵה
7 לְבָרֵךְ וְלִהְיוֹת אֶת הַמַּאֲכָל
8 לְקִדּוּשָׁה, וְלִפִּי זֶה הִיא אִפְשָׁר
9 לְחַשׁוֹב שֶׁבְּאֲכִילַת שֶׁבֶת, כִּאֲשֶׁר
10 לֹא עוֹסְקִים בְּעֲבוּדַת הַבִּירוּרִים
11 וְאֵין זֶה אֲכִילָה מִתּוֹךְ 'מִלְחָמָה'
12 עִם הַיֵּצֵר, אֵין צוֹרֵךְ בְּהַקְדָּמָה
13 וְהַכְנָה שֶׁל עֲבוּדַת הַתְּפִלָּה, אֵין
14 לְאֵמִיתוֹ שֶׁל דְּבַר לֹא פָחוֹת מִמָּה
15 שֶׁעֲבוּדַת הַתְּפִלָּה נִחוּצָה בְּתוֹךְ
16 הַכְנָה לְעֲבוּדַת הַבִּירוּרִים בִּימֹת
17 הַחֹל, הִיא נִחוּצָה לְעֲבוּדַת
18 הָאֲכִילָה שֶׁבֶת כְּדֵי לְהַמְשִׁיךְ אֹרֶךְ
19 חַדְשׁ שֶׁלְמַעֲלָה מִהַעוֹלָמוֹת
20 וְאֶדְרָבָה בְּשֶׁבֶת עֲבוּדַת
21 הַתְּפִלָּה נִחוּצָה עוֹד בְּיִתְרָה
22 מִכְּמוֹ בְּשֶׁשֶׁת יְמֵי הַחֹל,
23 כִּי הַעֲבוּדָה שֶׁל הַמְשַׁכֶּת אֹרֶךְ
24 חַדְשׁ נִעְלָה הִיא 'עֲבוּדָה' יוֹתֵר

25 'מְאוּמָצָה' מֵאֲשֶׁר עֲבוּדַת הַבִּירוּרִים
26 לְהֵיטֵב מְקַדְּמֵם יְתֵרָה כו',³² בְּתוֹסֵפֶת עַל הָאֲרִיכוּת הָרִגִּילָה הַנִּדְרָשָׁה
27 בִּימֹת הַחֹל.

28 (ו) וְזֶהוּ הַתּוֹכֵן הַפְּנִימִי שֶׁל מַה שְׂאוּמָרִים בְּג' סְעוּדוֹת הַשֶּׁבֶת,
29 עֲתִיקָא קְדִישָׁא אֲתִין לְסַעְדָּא בְּהִדְיָה (כְּנוֹסַח הָאֲרִיז"ל בְּקִידּוּשׁ לַיּוֹם
30 הַשֶּׁבֶת) אוֹ בְּהִדְיָה (כְּנוֹסַח הָאֲרִיז"ל בְּקִידּוּשׁ לַלַּיִל שֶׁבֶת), הֵינּוּ שְׁבַחֲנִית
31 'עֲתִיק יוֹמִין' הַנִּקְרָאת 'עֲתִיקָא קְדִישָׁא' בָּאָה, כְּבִיכּוֹל, לְהַשְׁתַּתֵּף יָחַד אֲתָנוּ
32 בְּסְעוּדַת הַשֶּׁבֶת דְּבַחֲנִית 'עֲתִיקָא קְדִישָׁא' הוּא אֹרֶךְ חַדְשׁ
33 שְׁלֹמְעֵלָה מִהַעוֹלָמוֹת עַל בַּחֲנִית 'עֲתִיק' מְבֹאָר בְּקַבְלָה וְחִסְדוֹת שֶׁהִיא
34 הַחֶלֶק הַנֶּעֱלָה וְהַפְּנִימִי שֶׁל בַּחֲנִית 'כְּתָר עֲלִיּוֹן' וְנִקְרָאת 'עֲתִיק יוֹמִין' עַל שֶׁם
35 שִׁנְעַתְקָה' וְנִבְדְּלַת מִבַּחֲנִית 'יוֹם' וְגִילּוֹי וְהִיא לְמַעֲלָה מִהַעוֹלָמוֹת, בְּהִיּוֹתָה
36 בַּחֲנִיָּה בִּכְתָר' שֶׁלְמַעֲלָה מֵעֵשֶׂר הַסְּפִירוֹת (כֶּשֶׁם שֶׁהַכְּתוּר הוּא מַעַל לְרֹאשׁ הָאָדָם)
37 וְנִמְצָא שֶׁבְּאֲכִילַת שְׁלוֹשֶׁת הַסְּעוּדוֹת שֶׁל הַשֶּׁבֶת יֵשׁ הַמְשַׁכֶּת וְהַתְּגַלּוֹת אֹרֶךְ אֱלוּקִי
38 נִעְלָה שֶׁלְמַעֲלָה מִהַעוֹלָמוֹת, בַּחֲנִית 'עֲתִיק'.

39 וְהַעֲנִין בְּזֶה, דַּעַם הֵיטֵב שֶׁגַּם בְּשֶׁשֶׁת יְמֵי הַחֹל יֵשׁ הַמְשַׁכֶּת
40 וְהַתְּגַלּוֹת 'עֲתִיקָא קְדִישָׁא' שֶׁהוּא אֹרֶךְ שֶׁלְמַעֲלָה מִהַעוֹלָמוֹת אֶל תּוֹךְ
41 הַעוֹלָמוֹת שֶׁהוּא הַמְשַׁכֶּת הַתְּעֵנוּג, כֶּשֶׁם שֶׁבְּאָדָם יֵשׁ עֵשֶׂר כּוֹחוֹת
42 'פְּנִימִיִּים' פְּרִטִּים שְׁפוּעֵלִים בְּאֲבְרֵי הַגּוּף בְּצוּרָה מוֹדַעַת וּמוֹרָגֶשֶׁת, וְהֵם בְּעִיקֵךְ
43 הַשְּׂכָל (הַמוֹחִין – חֲכָמָה בִּינָה וְדַעַת) וְהַרְגֵשׁ (הַמִּידוֹת – חֶסֶד וְגִבּוּרָה וְכֵן

44 הַלָּאָה) וִישׁ מַעֲלִיָּהם כּוֹחוֹת־נַפְשׁ 'מְקִיפִים' כְּלָלִיִּים שֶׁלְמַעֲלָה מִהַתְּלַבְּשוֹת
45 בְּאֲבְרֵים פְּרִטִּים שֶׁל הַגּוּף, וְהֵם בְּעִיקֵר, הַרְצוֹן וְהַעוֹנֵג, כֵּךְ כְּבִיכּוֹל גַּם לְמַעֲלָה
46 בְּאֱלוּקוֹת עֵשֶׂר הַסְּפִירוֹת הַעֲלִיּוֹנוֹת הֵם כּוֹחוֹת 'פְּנִימִיִּים' וְמַעֲלִיָּהם יֵשׁ רְצוֹן
47 וְתַעֲנוּג שֶׁהֵם כּוֹחוֹת 'מְקִיפִים' וּמְבֹאָר שֶׁשְׁתֵּי הַבַּחֲנִיּוֹת שֶׁבְּכְתָר' נִקְרָאוֹת 'אֲרִיךְ'
48 אֲנִפִּין – בַּחֲנִית הַרְצוֹן, וְעִתִּיק

49 יוֹמִין' – בַּחֲנִית הַתְּעֵנוּג. וְהַתְּעֵנוּג
50 הָאֱלוּקִי בְּבִרְיָאָה קִיִּים תְּמִיד, גַּם
51 בִּימֹת הַחֹל, וְלֹא רַק בְּשֶׁבֶת
52 וְכְמוֹ שֶׁכְּתוּב בְּכָל יוֹם
53 מְשַׁשֶּׁת יְמֵי בְּרֵאשִׁית
54 וַיֵּרָא אֱלֹקִים כִּי טוֹב הֵינּוּ

55 שֶׁלְקִדּוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא יֵשׁ הַנָּאָה
56 וְתַעֲנוּג, כְּבִיכּוֹל, מִהַעוֹלָם (לְבָד
57 מִיּוֹם ב' שֶׁהִיָּתָה בּוֹ
58 מִחֲלָקַת כו',³³ כְּמִבּוּאָר
59 בְּמֵאמְרֵי חֲכָמֵינוּ ז"ל עַל כֵּךְ
60 שֶׁהִיָּתָה הַבְּדִלָּה בֵּין מִים עֲלִיּוֹנִים
61 וּמִים תַּחְתּוֹנִים אֵךְ מִצַּד שְׁנֵי נְגַם
62 בְּיוֹם ב' שֶׁלֹּא נֶאֱמַר בּוֹ
63 כִּי טוֹב, וְלִכְאוּרָה הַדְּבַר מוֹרָה
64 עַל הַעֲדָר עוֹנֵג מִהַבְּרִיאָה בְּיוֹם
65 זֶה הָרִי נִכְפַּל בְּיוֹם ג' ב'
66 פְּעָמִים כִּי טוֹב, בְּיוֹם
67 שְׁלִישִׁי נִכְתָּב בְּתוֹרָה פְּעָמִים כִּי

68 טוֹב וְהַפְּעַם הַנּוֹסֵפֶת הִיא לְגַמְרֵי מְלֹאכֶת יוֹם הַשְּׁנַיִם³³ וְנִמְצָא שֶׁבְּסוֹפּוֹ
69 שֶׁל דְּבַר הַעוֹנֵג נִמְשָׁךְ גַּם לַיּוֹם הַשְּׁנַיִם), וְאֵם יֵשׁ הַמְשַׁכָּה וְהַתְּגַלּוֹת שֶׁל הַתְּעֵנוּג
70 הַעֲלִיּוֹן בְּכָל שֶׁשֶׁת יְמֵי הַמְשַׁכָּה מְדוּעָה אֲוִמְרִים שֶׁ'עֲתִיקָא קְדִישָׁא' בַּחֲנִית הַתְּעֵנוּג
71 שִׁיכַת דּוּקָא לְסְעוּדוֹת הַשֶּׁבֶת? עַל כֵּךְ בֵּא הַמְעַנָּה שֶׁאֲמַנְם יֵשׁ אֶת עֲנִיין הַתְּעֵנוּג
72 בְּכָל יְמֹת הַשְּׁבוּעָה אֵךְ מְכַל־מְקוֹם, אֵין זֶה דוּמָה לְהַמְשַׁכֶּת
73 הַתְּעֵנוּג שֶׁבְּשֶׁבֶת, דְּבַשֶּׁשֶׁת יְמֵי הַחֹל הַתְּעֵנוּג הוּא מְרַכֵּב
74 בְּאִיזָה דְּבָר, נִקְרָאת הַבְּדִלָּה בֵּין 'תְּעֵנוּג עֲצָמִי' לְ'תְּעֵנוּג מוֹרַכֵּב' כִּפִּי שֶׁהוּא
75 בְּכוֹחוֹת הַנַּפֵּשׁ הִיא שֶׁתְּעֵנוּג עֲצָמִי הוּא עֲנִיין הַעוֹנֵג בְּלִי שִׁתְּלִבְשׁ' בְּתַעֲנוּג
76 שֶׁמְכוּן כְּלָפִי מְטָרָה מְסוּיֵמַת וְהוּא תְּעֵנוּג 'פְּשׁוּט' לְלֹא 'צִיּוּר' וְהַגְדָּרָה, וְאֵילוּ
77 'תְּעֵנוּג הַמּוֹרַכֵּב' הוּא תְּעֵנוּג מְגוֹרָם מְסוּיִים, כְּמוֹ הַעוֹנֵג שֶׁבְּשֶׁכָּל אוֹ הַעוֹנֵג
78 שֶׁבְּמִידוֹת (וְרֵאָה בְּלִקוּטֵי תוֹרָה סוֹף סֵפֶר וִיקְרָא: "הַתְּעֵנוּג מֵאֲכִילָה וְשִׁתִּיָּה כו'
79 הֵם תְּעֵנוּג מְדַבֵּר שְׁחוֹץ מִמֶּנּוּ... וְאֵין זֶה כְּמוֹ מְקוֹר הַתְּעֵנוּגִים שֶׁאֵין הַתְּעֵנוּג
80 מְדַבֵּר שְׁחוֹץ מִמֶּנּוּ") (וּמְבֹאָר שֶׁלֵּכֵן שֶׁבֶת מְצוּוָה לְהַתְּעַנֵּג בְּמֵאֲכָל וּמִשְׁתָּה, כִּי
81 "שֶׁבֶת הִיא הַמְשַׁכֶּת מוֹחִין... וְהַתְּעֵנוּג הַמְּתַלְּבֵשׁ בְּחֲכָמָה הִרִי הוּא עַל דֶּרֶךְ מִשָּׁל
82 הַתְּלַבְּשוֹת וְהַרְכַּבַת הַתְּעֵנוּג" אֲבָל בְּיוֹם הַכִּיפּוּרִים צָמִים "כִּי הוּא גְלוֹי מִמְּקוֹר
83 הַתְּעֵנוּגִים שֶׁלְמַעֲלָה מִהַחֲכָמָה") וְעַל־דֶּרֶךְ־זֶה לְמַעֲלָה, כְּבִיכּוֹל, הַתְּעֵנוּג שֶׁבְּשֶׁשֶׁת
84 יְמֵי הַחֹל הוּא 'תְּעֵנוּג מוֹרַכֵּב' שִׁישׁ לוֹ 'הַתְּלַבְּשׁוֹת' בְּעֲנִיין מְסוּיִים וּבְכֻלָּלוֹת
85 הוּא מְרַכֵּב בְּחֲכָמָה, כֵּךְ שֶׁ'הַתְּלַבְּשׁוֹת' הָאוֹר הָאֱלוּקִי בְּחֲכָמָה גּוֹרֵמַת אֶת
86 הַתְּעֵנוּג וְאֵינוֹ תְּעֵנוּג 'עֲצָמִי' וְ'פְּשׁוּט' לְגַמְרֵי דַּעַף שֶׁ'הַחֲכָמָה הִיא

והוא עומד עליהם תחת העץ ויאכלו

ביאור בדרך אפשר

1 ראשית הספירות, ומאחר שהיא הראש וההתחלה של הספירות היא
 2 ספירה נעלית ביותר וקרובה לכתר שהוא בחינת אין סוף 'פשוט' ולא מורכב'
 3 לעומת הספירות שיש להן 'ציור' והגדרה, בכל זאת הרי גם החכמה היא
 4 מציאות עם 'ציור' והגדרה. ומזה שהתענוג הנמשך בששת ימי החול
 5 הוא מרכב, הרי מוכן
 6 שהוא הארה לבד רק
 7 הארה מועטת מהתענוג
 8 העצמי, והינו שהתענוג
 9 בא על-ידי צמצום ומיעוט
 10 האור שקיים בו, כיוון
 11 שמתצמצם ומתמעט ויורד
 12 מהדרגה העצמית שלו
 13 ומתלבש בחכמה, ולכן
 14 כתיב ביה בבחינת העונג
 15 העליון שם אלקים, שהוא
 16 מידת הגבורה והצמצום כמו
 17 שכתוב וירא אלקים כי
 18 טוב, ול"ב פצעים
 19 אלקים נאמר במעשה
 20 בראשית³⁴, שהוא ענין
 21 הצמצומים הרבים והשונים
 22 שנעשו באור האלוקי העליון
 23 האינסופי כדי לרדת ולברוא
 24 נבראים מוגבלים, דהמשכת
 25 והתגלות התענוג האלוקי
 26 העליון שלמעלה מהספירות
 27 הוא בתחילה ב'מוחא
 28 סתימאה', באותו חלק של
 29 המוחין שהוא סתום ונעלם ואינו
 30 בא לידי גילוי ומחכמה
 31 נמשך לבינה על-ידי ל"ב
 32 נתיבות חכמה ל"ב דרכים
 33 שונות שבאמצעותן אור התענוג
 34 שהתלבש בחכמה יורד לבינה
 35 שהם צמצומים, ומבינה
 36 נמשך ל'זעיר אנפין' היינו המידות על-ידי נו"ן שערי בינה
 37 שהם צמצומים נוספים, ומ'זעיר אנפין' נמשך למלכות
 38 על-ידי צמצומים נוספים.
 39 ונמצא, שבששת ימי החל התענוג הוא מצמצם בצמצומים
 40 רבים, וככל שהולך ונמשך מדרגה לדרגה כך הוא הולך ומתמעט. מה'
 41 שאין-כן בשבת דכתיב ביה³⁵ ויכל וסיים אלקים ביום

ביאור בדרך אפשר

42 השביעי, היינו שכלו ונשלמו והסתיימו הצמצומים דשם
 43 אלקים, אזי נמשך ומתגלה עצמות התענוג, ואינו בא
 44 במרכב בחכמה, אלא מאיר כהענוג 'עצמי' באפן דפנימיות אבא
 45 פנימיות עתיק³⁶, החכמה והבינה נקראות 'אבא' ו'אימא' כי התהוות
 46 ו'הולדת' המידות מהמוחין היא
 47 על ידי שנקודת החכמה נמשכת
 48 בבינה, שם הרעיון השכלי בא
 49 לידי ביטוי בפרטים. ומבואר
 50 בקבלה וחסידות שאף כי בדרך
 51 כלל החכמה שייכת לספירות
 52 המוגדרות ב'ציור' ו'מציאות',
 53 ו'עתיק' הוא למעלה מזה, בכל
 54 זאת העומק והפנימיות של
 55 נקודת החכמה, "פנימיות אבא"
 56 קשורים בעומק ובפנימיות של
 57 התענוג שלמעלה מהספירות,
 58 "פנימיות עתיק" דכאשר
 59 המשכת התענוג הוא
 60 פחיצוניות החכמה לבדו,
 61 הרי החכמה והתענוג הם
 62 ב' דברים נבדלים זה
 63 מזה, היינו שהתענוג
 64 אינו מתעצם עם החכמה
 65 להפוך ל'עצמיות' אחת, וכמו
 66 שאנו רואים שפאשר
 67 אדם ממציא שכל חדש
 68 אזי מתענג על השכל,
 69 והענוג מאיר בתוך השכל ויש
 70 ביניהם חיבור הדוק אבל
 71 בחלוף הזמן פאשר השכל
 72 נתישן אצלו אינו מרגיש
 73 בו תענוג, והענוג והנאה
 74 שהיו לו בעת המצאת הרעיון
 75 נעלמו ומזה מוכח
 76 שהשכל והתענוג הם ב'
 77 דברים שונים ונבדלים, פי אלו הנה השכל מתעצם עם התענוג
 78 להיות דבר אחד, הנה צריך להיות התענוג תמיד כל זמן
 79 שהשכל מתקיים, אלא מכאן ראייה שהשכל והתענוג הם ב'
 80 דברים נבדלים. וכל זה הוא פחיצוניות החכמה, הרובד החיצוני
 81 של המוחין שהוא אכן נפרד ונבדל מהענוג, מה שאין-כן בפנימיות
 82 החכמה, הנה פנימיות אבא פנימיות עתיק, והתחברות

(34) ראה זח"ג פא, ב (ברע"מ). זהו חדש צד, ד. צו, ב. ונפרטו שם קיב, ג'ד. פרדס שער יב (שער הנתיבות) פ"ב. לקו"ת אמור לג, ד. תצא לט, רע"ג. שה"ש לא, ריש ע"ד. לב, ד. ובכ"מ. (35) בראשית ב, ב. וראה לקו"ת בלק עב, א. פינחס עט, ג. שה"ש לב, א. (36) ראה לקו"ת נצבים מט, ד. הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א בסה"מ ה"ש"ת ע' 94. וש"נ.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 וה'התעצמות' של החכמה עם התענוג היא מוחלטת עד כדי כך שֶהַחֲכָמָה
2 היא עֲצָמָה תַעֲנוּג, וְהוּא לְפִי שְׂאִין זֶה הָאָרֶה מוּעֵט מֵהַתַּעֲנוּג
3 בְּלִבְד, כִּי אִם עֲצָמוֹת הַתַּעֲנוּג, שְׂזָהוּ פְּנִימִיּוֹת עֵתִיק כִּי גַם
4 ב'עתיק' עצמו, כמו בחכמה, יש גם פנימיות – עצמות התענוג, וגם חיצוניות
5 – הארה מועטת מהתענוג.
6 וְהִינּוּ שְׂבִשְׁבַת הוּא 1
7 הַמְּשַׁכֵּת פְּנִימִיּוֹת עֵתִיק, 2
8 שְׂהוּא הַמְּשַׁכֵּת אֹרֶךְ הַדָּשׁ 3
9 שְׂלִמְעָלָה מֵהָעוֹלָמוֹת כְּפִי 4
10 שֶׁנִּבְחָר לְעֵיל.
11 ז) וְעַל-דֶּרֶךְ-זֶה 5
12 לַהֲבַדֵּל הַמְּבֹאֵר לְעֵיל בֵּין אֲכִילַת 6
13 חוֹל לְאֲכִילַת שַׁבַּת הוּא 7
14 הַהִפְרָשׁ וְהַהֲבַדֵּל בֵּין 8
15 אֲכִילַת צְדִיקִים לְאֲכִילַת 9
16 בִּינּוּנִים וְשִׁלְמָטָה מֵהֶם 10
17 הַסּוּג שֶׁלֹּמֶטָה מִבִּינּוּנִים,
18 דְאֲכִילַת הַבִּינּוּנִים 11
19 וְשִׁלְמָטָה מֵהֶם הוּא עֲנִין 12
20 הַאֲכִילָה שְׁעִלְיָה נֶאֱמַר בַּפְּסוּק 13
21 וּבִטָּן רְשָׁעִים תִּהְיֶה, 14
22 וְאֲכִילַת צְדִיקִים הוּא 15
23 עֲנִין הַאֲכִילָה שְׁעִלְיָה נֶאֱמַר 16
24 בַּפְּסוּק צְדִיק אֹכֵל לְשִׁבְעַת 17
25 נַפְשׁוֹ. וְהָעֲנִין בְּזָה, לְפִי 18
26 פְּנִימִיּוֹת הַדְּבָרִים, דְּהִנֵּה 19
27 כְּתִיב³⁷ וְזָרַעְתִּי אֶת בֵּית 20
28 יִשְׂרָאֵל זֶרַע אֲדָם וְזָרַע 21
29 בְּהֶמָּה, דְּנִשְׁמוֹת 30
31 הַבִּינּוּנִים וְרְשָׁעִים הוּא 31
32 זֶרַע בְּהֶמָּה, וְנִשְׁמוֹת 32
33 הַצְּדִיקִים הוּא זֶרַע אֲדָם. 33
34 כַּמְּבֹאֵר בַּקְּבָלָה וְחִסְדוֹת
35 שֶׁהַנְּשִׁמוֹת הַגְּבוּהוֹת שְׁשׂוּרֵן מִבְּחִינַת "אדם העליון" (ככתוב במעשה המרכבה
36 "ועל הכסא דמות כמראה אדם") ויש להם ידיעה גדולה באלוקות, כאדם
37 בר-דעת, נקראות "זרע אדם". ושאר הנשמות (אשר כדברי רבנו הזקן ביתורה
38 אור' "שהם כמעט כל הנשמות שבדורותינו") נקראות "זרע בהמה". והנשמות
39 שהם "זרע אדם" יש להן שאיפה ("רצוא" ותשוקה) להתקרב לאלוקות
40 ונקראות "זרע אדם" ככתוב "רוח האדם העולה היא למעלה" והנשמות שהם
41 בבחינת "זרע בהמה" נמשכות אחר הגוף ועניני העולם הזה ולכן נקראות
42 "בהמה" ככתוב בהמשך הפסוק "רוח הבהמה הוירדת היא למטה".
43 וְהַהִפְרָשׁ הַהֲבַדֵּל בֵּין עֲבוֹדַת הַנְּשִׁמוֹת דְּזָרַע אֲדָם לְעֲבוֹדַת
44 הַנְּשִׁמוֹת דְּזָרַע בְּהֶמָּה הוּא, דְּעֲבוֹדַת הַנְּשִׁמוֹת דְּזָרַע בְּהֶמָּה

44 היא הַעֲבוֹדָה ד'דעת תחתון', וְעֲבוֹדַת הַנְּשִׁמוֹת דְּזָרַע אֲדָם
45 היא הַעֲבוֹדָה ד'דעת עליון'. על הכתוב "אל דעות ה'" מבואר
46 בחסידות שיש ביחס לעניני אלוקות שתי דעות – במבט עליון, מצד האלוקות,
47 "דעת עליון", וכפי שהדברים הם מצד הנבראים, "דעת תחתון". והיתרון
48 הגדול של נשמות הצדיקים שהם
49 בכחינת "זרע אדם" הוא שהם
50 עובדים את ה' גם בהיותם נשמה
51 בגוף בעולם הזה ב'דעת עליון',
52 בעוד שהנשמות שהם "זרע
53 בהמה" עובדים את ה' ב'דעת
54 תחתון'. וְהִנֵּה, ד'דעת
55 תחתון' הוּא ה'דעה' והמבט
56 שֶׁהַתְּהוּוֹת שֶׁל הָעוֹלָמוֹת
57 והנבראים מהאור האלוקי הִיא
58 התהוות מֵאֵין האלוקות שלא
59 מובנת ומושגת ב'דעת תחתון'
60 נקראת אין – לֹא-דָבָר לְיֵשׁ
61 נבראים גשמיים שהם יש
62 ומציאות, דְּלִמְטָה יֵשׁ
63 וְלִמְעָלָה אֵין, כִּי לְפִי
64 התפיסה של 'דעת תחתון'
65 המציאות הגשמית היא 'יש'
66 והמציאות הרוחנית היא 'אין'
67 דָּאף שְׂיִוְדַע וּמְרִגִישׁ
68 אֲשֶׁר הָאֵין הָאֱלֹקִי הוּא
69 הוּא הַמְּחִיָּה וּמְהִיָּה אֶת
70 הַיֵּשׁ, וְכָל חִיּוּתוֹ וְקִיּוּמוֹ
71 שֶׁל הַיֵּשׁ הוּא מֵהָאֵין
72 הָאֱלֹקִי, גַם לְפִי הַתְּפִיסָה שֶׁל
73 "דעת תחתון" האדם יודע
74 ואפילו חש שכל קיומו של היש'
75 הגשמי נובע מכך שה'אין'
76 הרוחני מקיים ומחיה אותו כך
77 שהוא בהחלט מודע לקיומו של המקור הרוחני מְּכַל-מְקוֹם, קוֹרָא אוֹתוֹ
78 האדם שעבודתו היא בדרגה של "דעת תחתון" קורא למקור הרוחני בְּשֵׁם
79 אֵין, כִּי מֵה שֶׁהַנְּבָרָא אֵינוֹ רוֹאֶה בְּעֵינָיו בֶּשֶׁר קוֹרָא בְּשֵׁם אֵין,
80 וְלִכֵּן הַבְּטוּל שֶׁל הָאָדָם לְאֻלּוֹקוֹת שְׂמַצַּד 'דעת תחתון' הוּא בִּטּוּל
81 ברמה נמוכה יחסית הנקרא בְּטוּל הַיֵּשׁ בְּלִבְד, כְּלוּמֵר שֶׁהוּא אֲכַן בְּטוּל
82 לְאֻלּוֹקוֹת אֲבָל יֵשׁ מְצִיאוֹת קִיּוּמָה, "יש", שֶׁמִּתְבַּלְּט דָּאף שֶׁהוּא בְּטוּל
83 לְהָאֵין הָאֱלֹקִי, שֶׁהִרִי הוּא יוֹדַע שֶׁהָאֵין הָאֱלֹקִי מְהִיָּה אוֹתוֹ,
84 וּמְשׁוּם זֶה הוּא בְּטוּל אֱלִיּוֹ, מֵחוּץ הַכְּרָה שׁוֹה הַמְּקוֹר לְכָל חִיּוּתוֹ וְקִיּוּמוֹ
85 מְּכַל-מְקוֹם, הַבְּטוּל הוּא בְּטוּל הַיֵּשׁ בְּלִבְד, וְהִינּוּ שְׂהִישׁ
86 נִשְׂאָר בְּמְצִיאוֹתוֹ וּבְגִישׁוֹתוֹ וְהָאָדָם מִמְּשִׁיךְ לְחוּשׁ אֶת עֲצָמוֹ כְּמְצִיאוֹת

ביאור בדרך אפשר

1 אֲלֵא שֶׁהוּא יֵשׁ מִי שֶׁבִטְלַל. הביטוי "יש מי שבטלל" דומה לביטוי "יש
2 מי שאוהב" שמשמעו הוא אדם שנמצא בדרגה גבוהה בעבודת ה', ויתכן
3 אפילו שהוא צדיק שיש לו אהבת ה' בדרגה גבוהה, ובכל זאת חסר לו ביטול
4 לאלוקות (ובלשון רבנו הזקן בספר התניא פרק לה: "נשמת האדם אפילו הוא
5 צדיק גמור עובד ה' ביראה
6 ואהבה בתענוגים, אף-על-פי-כן
7 אינה בטילה במציאות לגמרי
8 ליבטל וליכלל באור ה' ממש
9 להיות לאחדים ביחוד גמור רק
10 הוא דבר בפני עצמו ירא ה'
11 ואוהבו") וְאֵף שֶׁאֵינוּ דוֹמָה
12 יֵשׁ מִי שֶׁבִטְלַל מִי שֶׁדִּרְגָתוֹ
13 היא "ביטול היש" (ועדיין לא
14 הגיע ל"ביטול במציאות" שהוא
15 ביטול מוחלט) לֵישׁ מִי
16 שֶׁאוֹהֵב, מִי שֶׁישׁ לוֹ אַהֲבַת ה'
17 אבל אינו בטל לגמרי והוא "יש"
18 דֵישׁ מִי שֶׁאוֹהֵב הָרִי גַם
19 מִצַּד עֲבוֹדָתוֹ הוּא
20 בְיִשׁוּתוֹ³⁸, הִישׁוּת'
21 והמציאות העצמית שלו באה
22 לידי ביטוי אפילו בעבודת ה'
23 עצמה דְהֶאֱהָבָה הִיא מָה
24 שֶׁהוּא רוֹצֵה (דָּאס וְאָס
25 עַר ווִיל), וְהִיא בִיטוּי לְרִצּוֹנוֹ
26 הַאִישִׁי מִה־שֶׁאֵין-בּוֹ יֵשׁ מִי
27 שֶׁבִטְלַל הָרִי מִצַּד עֲבוֹדָתוֹ
28 הוּא בְבִטּוּל, וְאֵם כֵּן גְדוּלָה
29 מַעֲלֵתוֹ שֶׁל "יש מי שבטל" על
30 מַעֲלֵתוֹ שֶׁל "יש מי שאוהב"
31 מְכַל־מְקוֹם, אֲבָל מִצַּד שְׁנֵי
32 וּבְעוֹמֵק יוֹתֵר יֵשׁ יִתְרוֹן בִּ"שׁ מִי
33 שֶׁאוֹהֵב" עַל "יש מי שבטל" כִּי הָרִי הַבִּטּוּל שֶׁל הִ"שׁ מִי שֶׁבִטְלַל" הוּא
34 מִצַּד עֲבוֹדָתוֹ דְּוָקָא, אֲבָל בְּעֵצֶם מַהוּתוֹ מִצַּד עֲצוּמוֹ הוּא יֵשׁ
35 (אֲנֵהוּיָבֵן הוּיָבֵט זִיךְ אֵן מִיט יֵשׁ זֶה מִתְחִיל עִם יֵשׁ), שֶׁזֶהוּ יֵשׁ
36 מִי שֶׁבִטְלַל הֵינּוּ שְׁבַעֲצֵם הוּא יֵשׁ/רְמִיצִיאוֹת/ אֵלָא שֶׁמִּבְטַל אֶת עֲצוּמוֹ. וְכִיּוֹן
37 שֶׁעֲבוֹדַת הַנְּשָׁמוֹת דְּזִרְעָה בְּהֵמָה הוּא בִטּוּל הֵישׁ בְּלִבְד, וְלֹא
38 'ביטול במציאות' לְכֵן שִׁיף בְּזֶה עֲבוֹדַת הַבְּרוּרִים, וְהַאֲכִילָה שֶׁל
39 הַנִּמְצָא בְּדִרְגָה כּוֹז נּוֹעֵדָה לְבִרְר אֶת הַטּוֹב מֵהָרַע דְּכִיּוֹן שֶׁהֵישׁ נִשְׁאָר
40 בְּמִצִּיאוֹתוֹ כִּי גַם לְאַחַר שֶׁהוּא מִתְבַטֵּל אֵין זֶה בִיטּוּל מוֹחֲלֵט וְיִשְׁנֵנוּ בּוֹ
41 תְּעִרּוּבוֹת טוֹב וְרָע, צְרִיף לְבִרְר הַטּוֹב מִן הָרַע. וְזֶהוּ הַתּוֹכֵן
42 הַפְּנִימִי שֶׁל דְּבָרֵי הַכְּתוּב וּבְטָן וְשְׁעִים תְּחַסֵּר, שֶׁמִּתְיַחַס לְאֲכִילָתָם שֶׁל

ביאור בדרך אפשר

43 הַבִּינוּנִים וְאֵלָה שֶׁלִּמְטָה מֵהֶם וְהַכּוֹנֵה הִיא שֶׁצְרִיף לְבִרְר אֶת הַנִּיּוֹצוֹת
44 דְּקִדְשָׁה שֶׁבְּתוֹךְ הַקְּלָפוֹת וְלְהַעֲלוֹת אוֹתָם.
45 אֲמַנָּם, עֲבוֹדַת הַנְּשָׁמוֹת הַגְּבוּהוֹת וְהַנְּעִלוֹת דְּזִרְעָה אָדָם הִיא
46 הַעֲבוּדָה דְּדַעַת עֲלִיוֹן' הַתְּפִיסָה וְהַגִּישָׁה שֶׁלְּמַעְלָה יֵשׁ הַמִּצִּיאוֹת
47 הַאֲלוּקִית הַרוּחָנִית הִיא מִצִּיאוֹת
48 אֲמִיתִית וְלִמְטָה הַמִּצִּיאוֹת
49 הַגִּשְׁמִית הִיא אֵין, שֶׁכֵּל
50 הָעֲנִינִים שֶׁלְּמַטָּה הֵם אֵין
51 וְאֲפֹס וְחִסְרֵי כָל עֵר, וְלִכֵּן
52 לֹא שִׁיף בְּזֶה עֲנִין
53 הַבְּרוּרִים, כִּיּוֹן שֶׁיּוֹצֵא
54 מֵעֲנִין הִישׁוֹת לְגַמְרִי, וְאֵין
55 כָּל מִצִּיאוֹת שֶׁל רַע שֶׁצְרִיף לְבִרְר
56 וְלִהְפִירָד וְהֵינּוּ, שֶׁהֶרְגַּשׁ זֶה
57 שֵׁישׁ בְּנַפְשָׁם וּבִנְשִׁמָּתָם
58 הַגְּבוּהָה אֲשֶׁר לְמַעְלָה יֵשׁ
59 וְלִמְטָה אֵין, פּוֹעֵל גַּם
60 בְּחֻלְקָם בְּעוֹלָם כַּמְבוּאָר
61 בְּחִסְדוֹת שֶׁלְכָל אָדָם יֵשׁ חֵלֶק
62 בְּעוֹלָם שְׁדוּקָא הוּא צְרִיף לְבִרְר
63 וְלִהְעֵלוֹת לְקִדְשָׁה, וְאַצֵּל בְּעֵלֵי
64 הַנְּשָׁמוֹת הַגְּבוּהוֹת שְׁרוּאִים אֶת
65 הַעוֹלָם כּוֹלוֹ כַּחֲסֵר עֵרֶךְ וּרְק
66 הַרוּחָנִיּוֹת הַאֲלוּקִית נִחְשָׁבֵת
67 בְּעֵינֵיהֶם לִ'מִּצִּיאוֹת', הַגִּישָׁה
68 שֶׁלֹּאם שֶׁהִיא "דַּעַת עֲלִיוֹן"
69 פּוֹעֵלֵת גַּם בְּחֻלְקָם בְּעוֹלָם שֶׁלֹּא
70 יֵהִיּוּ בּוֹ הַהֶגְבְּלוֹת
71 דְּעוֹלָם, וְעוֹלָם נִעְלָה כִּזָּה אֵינוּ
72 זָקוּק לִ'בִּירוּרִים' וְכִיּוֹדוּעַ³⁹
73 שֶׁהַפְּעֵל-שֶׁם-טוֹב ז"ל
74 לֹא הֵיךְ הַמְּקוֹם מְסִתִּיר
75 אֲצִלּוֹ כְּלָל, אֶחָד הַבִּיטוּיִים הַמְּרַכְזִיִּים לְעוֹבְדָה שֶׁהַעוֹלָם מוֹגְבֵל וְהַמִּצִּיאוֹת
76 הַגִּשְׁמִית מִסְתִּירָה עַל הָאוֹר הַרוּחָנִי הִיא מוֹשֵׁג הַמְּקוֹם וְהַהֶבְדִּילִים הַמוֹחֲשִׁיִּים
77 בֵּין קְרוֹב וְרַחוּק אֲבָל הַבְּעַל-שֶׁם-טוֹב חֵי בְּעוֹלָם הַזֶּה מְבַלֵּי שֶׁהַגְּבּוּלוֹת הַעוֹלָם
78 יֵהִיּוּ בְּעֵלוֹת מִשְׁמַעוֹת מִבְּחִינָתוֹ וְרָאָה מֵהַשְּׁבָרְחוּק מְקוֹם בְּדוּק כְּמוֹ
79 שֶׁרָאָה בְּקְרוֹב מְקוֹם, מְבַלֵּי לְהַבְדִּיל בֵּין קְרוֹב וְרַחוּק וּמְבַאָר שֶׁזֶה
80 לֹא הֵיךְ בְּדִרְךָ נְבוּאָה, הֵינּוּ כִּכּוֹחַ רוּחָנִי נִעְלָה שֶׁמוֹפְשֵׁט מֵהַגִּשְׁמִיּוֹת
81 אֲלֵא בְּרָאָה מוֹחֲשִׁית מִמֶּשׁ, וְהֵינּוּ לְפִי שֶׁהֶרְגַּשׁ שֶׁבְּנַפְשׁוֹ
82 הַהִכְרָה שֶׁאֲלוּקוֹת הִיא מִצִּיאוֹת אֲמִיתִית ("לְמַעְלָה יֵשׁ") וְהַמִּצִּיאוֹת הַגִּשְׁמִית
83 הִיא חִסְרֵת-עֵרֶךְ ("לְמַטָּה אֵין") שְׁנוּבַעַת מִנְשִׁמָּתוֹ, תְּחוּשׁוֹ זֶה וְהֶרְגַּשׁוֹ זֶה פְּעֵל
84 גַּם בְּחֻלְקוֹ בְּעוֹלָם שֶׁלֹּא יֵהִיּוּ בּוֹ הַהֶגְבְּלוֹת דְּעוֹלָם, וְלִכֵּן רָאָה

(38) ראה תו"א הוספות קיד, ד. ועוד. (39) ראה ספר החקירה להצ"צ סה, סע"א.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 בְּרוּחַי מְקוּם כְּמוֹ בְּקְרוֹב מְקוּם, לְפִי שֶׁבְּחַלְקוֹ בְּעוֹלָם לֹא
 2 הִיְתָה הַהֶגְבְּלָה דְּמְקוּם, וְרוּחוֹי מְקוּם וְקְרוֹב מְקוּם הָיוּ בְּשׂוּה
 3 עַד כַּדִּי כִּךְ שְׂרָאָה מֵרַחוּק בְּאוֹתָהּ מִיֵּדָה שְׂרָאָה מִקְרוֹב. וְהִינֵנוּ, שְׁעַם הַיּוֹתוֹ
 4 בְּגֵדֵי מְקוּם, לְמִוֹת שְׂחֵי בְּעוֹלָם הוּא בְּתוֹךְ גִּדְרֵי הַמְּקוּם הִנֵּה הַמְּקוּם
 5 גּוֹפָא עֲצָמוּ נַעֲשֶׂה לְמַעְלָה
 6 מֵהַגְּבֻלַת מְקוּם. וְכִמּוֹ 1
 7 מֵאִמֵּר חֲכָמֵינוּ מְקוּם הָאֲרוֹן 2
 8 אֵינוֹ מִן הַמִּדְּבָרָה⁴⁰, בְּקוֹדֶשׁ 3
 9 הַקְּדוּשִׁים הִיָּה נֶס, וְהִשְׁטַח שֶׁנִּתְפַסֵּס 4
 10 עַל-יְדֵי אֲרוֹן הַקְּדוֹשׁ לֹא נִמְדַד 5
 11 בְּמִידוֹת הָאֲרוֹן דְּאִף שֶׁהָאֲרוֹן 6
 12 הָיָה מְגַבֵּל בְּאֲרֹכּוֹ בְּרַחְבּוֹ 7
 13 וּבְקוֹמָתוֹ בְּגוּבְהוֹ, כִּי שָׁכַן הִיָּה 8
 14 בְּתוֹךְ גִּדְרֵי הַמְּקוּם וְכִמּוֹ כֵּן 9
 15 מְקוּם קִדְשׁ הַקְּדוּשִׁים הָיָה 10
 16 מְגַבֵּל בְּאֲרֹכּוֹ בְּרַחְבּוֹ 11
 17 וּבְקוֹמָתוֹ וְגַם לּוֹ הָיוּ מִידוֹת 12
 18 מוֹגְבָלוֹת בְּתוֹךְ גִּדְרֵי הַמְּקוּם, 13
 19 מִכָּל-מְקוּם, מְקוּם הָאֲרוֹן 14
 20 אֵינוֹ מִן הַמִּדְּבָרָה וְכִאִילוֹ אֵינוֹ 15
 21 קִיָּם. וְכִמּוֹ כֵּן הָיָה אֲצֵל 16
 22 הַבְּעַל-שֵׁם-טוֹב שֶׁהַמְּקוּם 17
 23 הַגִּשְׁמִי לֹא הָיָה בְּבַחֲיַנְתּוֹ 18
 24 יֵשׁ וּמִצִּיאוֹת פְּלֵל, וְכֵן הוּא 19
 25 בְּכָל הַצְּדִיקִים (דְּאִף 20
 26 שְׁעֵנֵן זֶה נֹאמֵר עַל 21
 27 הַבְּעַל-שֵׁם-טוֹב, הָרִי כֵּן 22
 28 הוּא גַם בְּכָל הַצְּדִיקִים), 23
 29 שֶׁבְּחַלְקָם בְּעוֹלָם אֵין 24
 30 הַהֶגְבְּלוֹת דְּעוֹלָם. 25
 31 וּמִזֵּה מוּכָן שֶׁבְּצִדִיקִים 26
 32 שֶׁהֵם לְמַעְלָה מֵהַגְּבֻלוֹת הָעוֹלָם 27
 33 לֹא שִׁיף פְּלֵל עֲנָנֵי עֲבוֹדַת 28
 34 הַבְּרוּרִים, כִּי אֵין נִתְיַנֵּת מְקוּם 29
 35 לְרַע כֻּלָּל וְהִיא כִּילָה 30
 36 דְּצִדִיקִים הוּא עֲנָנֵי צְדִיק 31
 37 אוֹכֵל לְשִׁבְעַ נְפִשׁוֹ, וְהוּא 32
 38 עֲנָנֵי הַמִּשְׁכַּת אֲרוֹן הַדָּשׁ 33
 39 שֶׁלְמַעְלָה מֵהָעוֹלָמוֹת, 34
 40 וְהַמִּשְׁכָּה זֹאת שֶׁמְקוּרָה וְשֶׁרֶשָׁה 35
 41 הִיא לְמַעְלָה מֵהָעוֹלָמוֹת לְגַמְרֵי 36
 42 הִיא נִמְשַׁכֶּת וּמִתְגַלָּה בְּצִדְעֵי אֲנָפִין, וְעַל-יְדֵי הַמִּשְׁכָּה 37
 43 שְׁבִצְעֵי אֲנָפִין נִמְשָׁךְ גַם לְמַטָּה יוֹתֵר בְּבַחֲיַנְתּוֹ הַמְּלָכוֹת, שִׁישׁ 38

44 לֹה שִׁיכוֹת לְעוֹלָמוֹת שְׁזָהוּ צְדִיק אוֹכֵל לְשִׁבְעַ נְפִשׁוֹ, דְּנִפְשׁ הִיא
 45 בְּחִינַת הַמְּלָכוֹת.
 46 (ח) וְהִנֵּה בְּעֵנֵן זֶה בְּרוּמָה לְהַפְרֵשׁ בֵּין 'אֲכִילַת אֲדָם' וְאֲכִילַת מִזְבַּח/ וְכֵן
 47 הַהֶבְדֵּל בֵּין אֲכִילַת שֶׁבֶת וְאֲכִילַת חוּל וְכֵן הַהֶבְדֵּל בֵּין אֲכִילַת הַצְּדִיקִים לְאֲכִילַת
 48 הַבְּיָנוּנִים וּמַטָּה הוּא גַם
 49 הַהֶפְרָשׁ הַהֶבְדֵּל בֵּין
 50 נְשִׁמוֹת וּמְלָאָכִים,
 51 דְּנִשְׁמוֹת יְכוּלוֹת לְהִמְשִׁיף
 52 מִלְמַעְלָה לְמַטָּה אֵת הָאֲרוֹן
 53 שֶׁלְמַעְלָה מֵהָעוֹלָמוֹת,
 54 וּלְקַלוֹט אוֹתוֹ וּלְהַכִּיל אוֹתוֹ
 55 מִה-שְׁאִין-כֵּן
 56 מְלָאָכִים, אִם יִמְשָׁף לָהֶם
 57 וְיִתְגַלָּה עֲלֵיהֶם אֲרוֹן
 58 שֶׁלְמַעְלָה מֵהֶם יִתְבַטְּלוּ
 59 מִמְּצִיאוֹתָם, הִינֵנוּ הַפֶּסֶד
 60 וְאִיבּוֹד הַמְּצִיאוֹת,
 61 פְּמֵאֲמֵר⁴¹ הַגְּמָרָא שְׂכָאֲשֵׁר
 62 הַמְּלָאָכִים טַעְנוּ לְפָנַי הַקְּדוֹשׁ-
 63 בְּרוּךְ-הוּא שְׂלֵא לְבִרְוֹא אֶת הָאֲדָם
 64 הוֹשִׁיט הַקֶּב"ה אֲצַבְעוֹ
 65 הַקְּטָנָה בִּינְיָהֶם וּשְׂרָפָם,
 66 דְּהִמְשַׁכַּת הָאֲרוֹן הָאֱלוֹקִי
 67 שֶׁבְּמִלָּאָכִים הוּא אֲרוֹן
 68 שֶׁלְפִי עֲרַכְם דְּוָקָא, לְפִי
 69 יְכוּלוֹת הַקְּלִיטָה שְׁלֵהֶם וְאִם
 70 יִמְשָׁף לָהֶם אֲרוֹן שְׂלֵא
 71 לְפִי עֲרַכְם וּמַעֲבֵר לְמָה שֶׁהֵם
 72 מִסּוּגָלִים לְקַלוֹט וּלְהַכִּיל
 73 יִתְבַטְּלוּ מִמְּצִיאוֹתָם. מִה-
 74 שְׁאִין-כֵּן הַנְּשִׁמוֹת, גַם
 75 כְּשֶׁהֵם בְּמִצִּיאוֹתָם וּבְתוֹךְ
 76 הַגִּדְרִים שֶׁל הַמִּצִּיאוֹת שְׁלֵהֶם
 77 יְכוּלוֹת לְהִמְשִׁיף אֲרוֹן
 78 שֶׁלְמַעְלָה מֵהָעוֹלָמוֹת.
 79 וְטַעַם הַדְּבָר הוּא לְפִי
 80 שֶׁהַמְּלָאָכִים הֵם נִבְרָאִים,
 81 וּבְנִבְרָאִים אִי-אֶפְשָׁר לֹא
 82 יִתְכוּן שִׁימְשָׁף אֲרוֹן
 83 שֶׁלְמַעְלָה מֵהֶם, לְפִי
 84 שֶׁהֵם בְּחִינַת יֵשׁ
 85 וּמִצִּיאוֹת, וְאִם יִתְגַלָּה בְּהֵם אֲרוֹן שֶׁלְמַעְלָה מִגִּדְרֵי הַמִּצִּיאוֹת שְׁלֵהֶם יִאֲבָדוּ אֶת
 86 מִצִּיאוֹתָם לְחִלוּטֵין וְיִתְבַטְּלוּ וְעַד שֶׁגַם בְּעַת שְׁלִיחוֹתָם, שְׁאֵז הֵם

(40) יומא כא, סע"א. וש"נ. (41) סנהדרין לח, ב. וראה סידור הערה לתיקון חצות.

והוא עומד עליהם תחת העץ ויאכלו

ביאור בדרך אפשר

1 בְּבִטּוּל לְגַמְרֵי עַד שֶׁנִּקְרְאוּ בְּשֵׁם הַנֶּזֶק, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּדַבְרֵי
 2 הַגֵּר לְגַבֵּי הַמַּלְאָךְ שֶׁהִתְגַּלָּה אֵלֶיהָ וַתִּקְרָא שֵׁם הַנֶּזֶק הַדּוֹבֵר אֵלֶיהָ⁴²,
 3 וְכִי נִשְׁבַּעְתִּי נְאוּם הַנֶּזֶק⁴³, הֵינּוּ שְׁלֹפְעָמִים הַמַּלְאָךְ קוֹרָא לַעֲצֻמוֹ ה',
 4 וְזֹאת מִפְּנֵי שֶׁהֵם בְּטִלִּים לְאִלּוּקוֹת לְחַלוּטֵינָם מִכָּל־מְקוֹם, לְמִרְוֵת שֶׁמְדוּבָר
 5 בְּבִטּוּל עֲצוּם הַרִי זֶה רַק
 6 בְּטוּל הַיֵּשׁ לְבַד, וְלֹא
 7 'בִּיטוּל בְּמִצִּיאוֹת' הֵינּוּ שֶׁגַּם
 8 אֲזִי בְּאוֹתָהּ שֶׁעָנָה עֲצֻמָּה שֶׁהֵם
 9 בְּטִלִּים בְּבִטּוּל מוֹחַלֵּט הֵם
 10 בְּבַחֲבִינַת מִצִּיאוֹת, וְלִכְּנֹן
 11 אֵינָם יְכוּלִים לְקַבֵּל גְּלוּי
 12 אֹרֶךְ אֲלֵקֵי שְׁלֹמֶעֱלָה
 13 מֵהַמִּצִּיאוֹת שֶׁלֵּהֵם כִּי בַעֲצֵם לֹא
 14 חָל שִׁינּוּי בְּגִדְרֵי הַמִּצִּיאוֹת שֶׁלֵּהֵם
 15 כְּתוּר וְנִבְרָאִים. מֵהַשְּׂאִי־כֶן
 16 נִשְׁמָוֹת שֶׁעֲלֵיהֶם נֹאמַר שֶׁהֵם
 17 "חֵלֶק אֱלֹהִים מִמַּעַל" שֶׁעֲנִינָם
 18 הוּא שֶׁהֶאֱלָקוֹת נַעֲשֶׂה
 19 נִבְרָא⁴⁴, לִכְּנֹן יְכוּלִים
 20 לְקַבֵּל גַּם בְּחִינַת אֹרֶךְ
 21 שְׁלֹמֶעֱלָה מֵהֵם כִּי בְּמִהוּתָן
 22 הֵן "בִּוְרָא" וְלֹא "נִבְרָא".
 23 אֲמָנָם, כָּל זֶה הוּא בְּנוֹגֵעַ
 24 לְמַלְאָכִים מִצַּד עֲצָמָם,
 25 שֶׁאֵינָם יְכוּלִים לְקַבֵּל
 26 בְּחִינַת אֹרֶךְ שְׁלֹמֶעֱלָה
 27 מֵהֵם לְפִי שֶׁהֵם בְּבַחֲבִינַת
 28 מִצִּיאוֹת, וְהִתְגַּלְּתוּ אֹרֶךְ הַנַּעֲלָה
 29 מֵהֵם תְּגִירוֹת לְאִיבּוֹד מִצִּיאוֹתָם
 30 וְלִכְּנֹן נִקְרְאוּ בְּשֵׁם
 31 עוֹמְדִים, בְּמִשְׁמַעוֹת שֶׁל
 32 עוֹמְדִים וְנִיבְעִים תְּמִיד בְּדִרְגָּה
 33 אַחַת לֵאלֹהֵי שִׁינּוּי (כְּכַתוּב "וְנִתְּתִי
 34 לְךָ מֵהַלְכִים בֵּין הָעוֹמְדִים
 35 הָאֱלֹהִים") לְפִי שֶׁכָּל עֲלִיָּתָם
 36 גַּם כִּשְׁהֵם מִתְעַלִּים מִדְּרָגָה
 37 לְדִרְגָּה הֵיא בְּמִדְּרַגַּת הָעוֹלָמוֹת, וּבְתוֹךְ גִּדְרֵי הָעוֹלָמוֹת וְהֵם בְּבַחֲבִינַת
 38 מִצִּיאוֹת, וְכִיוּן שֶׁהֶעֱלִיָּה הֵיא לֹא שִׁינּוּי מִהוּתִי מֵהַמַּצֵּב הַקְּדוּם אֵלָּא
 39 הַתְּקַדְמוֹת מִסּוּיִימַת כְּתוּךְ גִּדְרֵי הַמִּצִּיאוֹת שֶׁלֵּהֵם עֲצֻמָּה, לִכְּנֹן נִקְרְאוּ הַמַּלְאָכִים
 40 'עוֹמְדִים' אֲבָל עַל־יְדֵי עֲבוֹדַת נִשְׁמָוֹת הַצְּדִיקִים, פּוֹעֲלִים גַּם
 41 בְּמַלְאָכִים שִׁיָּהִי בָּהֶם הַמְּשַׁכֵּת אֹרֶךְ חֲדָשׁ שְׁלֹמֶעֱלָה

ביאור בדרך אפשר

42 מֵהָעוֹלָמוֹת וְהֵם יוֹכְלוּ לְקַלּוֹט אוֹתוֹ וְלֹא לְהִתְבַּטֵּל מִמִּצִּיאוֹתָם.
 43 וְזֶהוּ מֵה שֶׁכָּתוּב בְּפֶסֶק שֶׁבּו נִפְתַּח הַמַּאֲמָר וְהוּא אֲבִרְהָם אֲבִינוּ, צְדִיק
 44 עַם נִשְׁמָה, עוֹמֵד עֲלֵיהֶם תַּחַת הָעֵץ וַיֹּאכְלוּ, דְּעַל־יְדֵי־זֶה
 45 שֶׁאֲבָרְהָם עָמַד עֲלֵיהֶם וְהִשְׁפִּיעַ עֲלֵיהֶם אֹרֶךְ אֱלֹקֵי, פָּעַל שִׁיָּהִי
 46 בָּהֶם אֲכִילַת אָדָם,
 47 שֶׁאִילָתָם תִּפְעַל הַמְּשַׁכֵּת אֹרֶךְ
 48 עֲלִיוֹן שְׁלֹמֶעֱלָה מֵהָעוֹלָמוֹת
 49 וְהֵינּוּ שְׁמֵלְאָכִים מִצַּד
 50 עֲצָמָם הֵם בְּמִדְּרַגַּת
 51 הָעוֹלָמוֹת, וְאֵין לֵהֶם אֵת
 52 הַיְכוּלָת לְהַמְּשִׁיךְ אֹרֶךְ שְׁלֹמֶעֱלָה
 53 מֵהָעוֹלָמוֹת אֲבָל עַל־יְדֵי
 54 עֲבוֹדַת אֲבָרְהָם, פָּעַל
 55 עֲלֵיהֶם שִׁיָּהִי בָּהֶם
 56 אֲכִילַת אָדָם, וְהוּא
 57 הַמְּשַׁכֵּת אֹרֶךְ חֲדָשׁ
 58 שְׁלֹמֶעֱלָה מֵהָעוֹלָמוֹת
 59 בְּדוּמָה לְאִילַת שֶׁבֶת וְאִילַת
 60 הַצְּדִיקִים, כְּמִבּוֹאֵר לַעֲלִי.
 61 וַיֵּשׁ לֹמֵר בְּדֶרֶךְ אֲפָשׁוּר,
 62 דְּכָשֵׁם שֶׁבְּנִשְׁמָוֹת
 63 וּמַלְאָכִים, אֵף שְׁמֵלְאָכִים
 64 מִצַּד עֲצָמָם אֵין שִׁיָּךְ
 65 בָּהֶם אֲכִילַת אָדָם, כִּי
 66 בְּהִיוֹתָם בְּתוֹךְ גִּדְרֵי הַמִּצִּיאוֹת אֵין
 67 לֵהֶם יְכוּלָת לְהַמְּשִׁיךְ אֹרֶךְ לְמַעֲלָה
 68 מֵהַמִּצִּיאוֹת מִכָּל־מְקוֹם, עַל־
 69 יְדֵי הַנִּשְׁמָוֹת כְּאִשֶּׁר אֲבִרְהָם
 70 'עוֹמֵד עֲלֵיהֶם' נַעֲשֶׂה בָּהֶם
 71 גַּם כֵּן אֲכִילַת אָדָם, כְּמוֹ
 72 כֵּן הוּא גַּם בְּנִשְׁמָוֹת דְּזָרַע
 73 אָדָם וְזָרַע בְּהִמָּה, שֶׁאֵף
 74 שֶׁעֲבוֹדַת הַנִּשְׁמָוֹת דְּזָרַע
 75 בְּהִמָּה (שֶׁהֵם נִשְׁמָוֹת
 76 הַבְּיִנוּנִים כו') הֵיא
 77 עֲבוֹדַת הַבְּרוּרִים, לְלַחֵם
 78 עִם הָרַע כו', וְנִתְבָּאֵר לַעֲלִי שֶׁאֵין לֵהֶם אֵת הַיְכוּלָת לְהַמְּשִׁיךְ אֹרֶךְ שְׁלֹמֶעֱלָה
 79 מֵהָעוֹלָמוֹת וְעַבְרָה זֹו שִׁיכַת רַק לְצִדִּיקִים הִגָּה זֶהוּ רַק מִצַּד עֲצָמָם,
 80 אֲבָל עַל־יְדֵי עֲבוֹדַת הַצְּדִיקִים הַמְּשִׁפְעִים עֲלֵיהֶם תּוֹסַפַת אֹרֶךְ וְנוֹתְנִים
 81 לֵהֶם תּוֹסַפַת כּוֹחַ נַעֲשֶׂה גַּם בְּנִשְׁמָוֹת הַבְּיִנוּנִים הַעֲנִינָן דְּאֲכִילַת
 82 אָדָם, הַמְּשַׁכֵּת אֹרֶךְ חֲדָשׁ שְׁלֹמֶעֱלָה מֵהָעוֹלָמוֹת.

(42) לך לך טז, יג. וראה תניא אגה"ק סו"ס כה. (43) וירא כב, טז. (44) ראה ביאורי הזהר פינחס לאדמו"ר האמצעי קיד, ד ואילך. לאדמו"ר הצ"צ ח"א ע' תקמו ואילך. המשך תרס"ו ע' תנט. תפט. ועוד.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

38 עבודת הברורים שלוחם עם הרע, דעם היות שבפינונים גופא
39 יש גם פן רבוי מדרגות, עד כמה הביטול שלהם לאלוקות עמוק, הרי
40 גם במדרגה היותר עליונה שבפינונים, עבודתם היא עבודת
41 הברורים, וכל המתאבק עם מגול מתגול גם פן כו' 47, היינו

שעצם המגע עם הגשמות

42 והחומריות גורם לאדם ירידה

43 נוספת במעמדו ומצבו הרוחני

44 ובפרט מצד הענינים הלא

45 רצויים שיש אצל כל אחד

46 בפרט כפי שידע אינש

47 בנפשיה יודע האדם בעצמו

48 אליבא דנפשיה, כשהוא

49 בוחן את מצבו בכנות הגה כל

50 זה כל הקשיים הרוחניים הללו

51 שיש לבנינים הוא מצד-

52 עצמם, אבל על-ידי

53 התקשרותם לנשמות

54 הצדיקים נעשה גם בהם

55 באכילה שלהם, הפעולה הרוחנית

56 של אכילת אדם, היינו

57 המשכת אור חדש

58 שלמעלה מהעולמות,

59 אור בלי-גבול.

60 וזהו והוא עומד עליהם

61 תחת העץ ויאכלו, דעל-

62 ידי-זה שהוא הצדיק עומד

63 עליהם, ער שטייט אויף

64 זיי און צוגעבונדען מיט

65 זיי, עומד וניצב עליהם ומקושר

66 ומחובר איתם פועל שיהיה

67 בהם אכילת אדם, והינו

68 שממשיך אור הבלי-

69 גבול שיאיר גם בכל

70 מקשריו שלמטה, שעל-

71 ידי-זה נעשה אצלם אצל

72 המקושרים תוספת חיות

73 בקיום התורה והמצוות.

74

1 וכמו שכתוב כי תקנה עבד עברי⁴⁵, כי תקנה קאי על משה
2 רבנו, שפעל גם בנשמות הנחותות שבבחינת עבד עברי, וכמו
3 שכתוב⁴⁶ בקריאת שמע שמה רבנו אומר לבני ישראל שאם ישמעו וקיימו
4 את המצוות אוי ונתתי עשב בשדך לכהמתך, וכיוון שזכר כאן גם

5 השפע לבהמות יש לדייק דגם

6 בנשמות דזרע בהמה

7 המשוף בחינת עשב כו' 2

8 והשפעה רוחנית עליונה. ויובן

9 זה ההסבר בהשפעת הנשמות

10 הגבוהות של "זרע אדם" על

11 הנשמות של "זרע בהמה" יובן

12 במפל-שפן מזה

13 שהנשמות פועלות

14 במלאכים שיהיה בהם

15 אכילת אדם, שהיא חידוש

16 גדול יותר דאם במלאכים

17 שהם נבראים, פועלות

18 הנשמות שיהיה בהם

19 המשכת אור חדש,

20 שלמעלה מעולמות ונבראים

21 כל-שפן בנשמות שענינם

22 הוא שאלקות נעשה נברא

23 (שענין זה שהנשמות הם

24 אלקות שנעשה נברא הוא

25 בכל הנשמות, גם

26 בנשמות דזרע בהמה),

27 הרי בודאי שעל-ידי

28 התקשרותם של הנשמות

29 לנשמות

30 הצדיקים, (וכאמור כל

31 הנשמות הן 'אלוקות שנעשה

32 נברא' היינו שמצד מהותן הן

33 למעלה מהעולמות) נעשה גם

34 בהם הענין דאכילת אדם.

35 והינו, שאף שמצד-

36 עצמם עבודתם של הנשמות

37 הללו, בחינת "זרע בהמה" היא

38

אדם, המשכת אור חדש שלמעלה מהעולמות. וכמו
שכתוב כי תקנה עבד עברי⁴⁵, כי תקנה קאי על משה
רבנו, שפעל גם בנשמות שבבחינת עבד עברי, וכמו
שכתוב⁴⁶ ונתתי עשב בשדך לכהמתך, דגם בנשמות
דזרע בהמה המשוף בחינת עשב כו'. ויובן זה במפל-
שפן מזה שהנשמות פועלות במלאכים שיהיה בהם
אכילת אדם, דאם במלאכים שהם נבראים, פועלות
הנשמות שיהיה בהם המשכת אור חדש, כל-שפן
בנשמות שענינם הוא שאלקות נעשה נברא (שענין זה
שהנשמות הם אלקות שנעשה נברא הוא בכל הנשמות,
גם בנשמות דזרע בהמה), הרי בודאי שעל-ידי
התקשרותם לנשמות הצדיקים, נעשה גם בהם הענין
דאכילת אדם. והינו, שאף שמצד-עצמם עבודתם היא
עבודת הברורים שלוחם עם הרע, דעם היות שבפינונים
גופא יש גם פן רבוי מדרגות, הרי גם במדרגה היותר
עליונה שבפינונים, עבודתם היא עבודת הברורים, וכל
המתאבק עם מגול מתגול גם פן כו' 47, ובפרט מצד
הענינים שיש אצל כל אחד בפרט כפי שידע אינש בנפשיה
אליבא דנפשיה, הגה כל זה הוא מצד-עצמם, אבל על-ידי
התקשרותם לנשמות הצדיקים נעשה גם בהם באכילה
אדם, היינו המשכת אור חדש שלמעלה מהעולמות,
אור בלי-גבול.

וזהו והוא עומד עליהם תחת העץ ויאכלו, דעל-ידי-
זה שהוא עומד עליהם, ער שטייט אויף זיי און
צוגעבונדען מיט זיי, פועל שיהיה בהם אכילת אדם,
והינו שממשיך אור הבלי-גבול בכל מקשריו שלמטה,
שעל-ידי-זה נעשה אצלם תוספת חיות בתורה
והמצוות.